І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 22. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 3-го ЛЮТОГО 1965 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, FEBRUARY 3, 1965 No. 22. VOL. LXXII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Вівторок, 2-го лютого 1965 р.

В АМЕРИЦІ

СЕНАТ СХВАЛИВ $1.100 000 000 НА ДОПОМОГУ Аппалачському районові. Рішення Сенату вважають за перемогу президента, який висловив вдоволення з цього приводу та сподівається, що і Палата Репрезентантів в короткому часі ухвалить цей законопроєкт, який вийде в користь не тільки Аппалачському районові, але і цілій країні. Плянується предложити Конґресові подібні законопроєкти про інші райони, в яких є більше число безробітних. До Аппалачського району на внесок сенатора Роберта Кеннеді зараховано і 13 повітів із нюйоркського стейту.

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН 31-го СІЧНЯ БУВ НА ТАК званій „Червоній" Службі Божій в латинській Катедрі св. Матвія, в якій єпископ - помічник Філіп Геннен відправив цю Службу Божу на інтенцію уряду та тих всіх, що здійснюють закони. На цій Службі Божій, яку називається червоною тому, що її відправляється в червоних ризах, були ще: дружина пана Президента, спікер Палати Репрезентантів Джан В. МекКормек і суддя Найвищого Суду Вілліям Дж. Бреннен. Це вперше Президент вийшов із Білого Дому після своєї недуги, хоч температура повітря виносили 18 ступнів. З Президентом була і його молодша дочка 17-річна Лусі із своїм приятелем 20-річним Полем Бецом, який є католиком і вона бере інструкції про католицьку віру.

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН ВІДЗНАЧИВ ГЕН. ЛЕМЕЯ новим гроном дубових листків, яке представляє вже 4-ту Медалю за Визначну Службу, з приводу того, що генерал ЛеМей залишив становище шефа летунства, відходячи на пенсію у віці 58 років. Присутніми в Білому Домі були новий шеф летунства генерал Джан МекКоннелл та два сенатори із стейту Огайо, з якого походить генерал ЛеМей — Френкі Дж. Лавші та Стівен М. Йонґ. Присутній був і генерал - ляйтенант Вілліям Г. Блечард, який зайняв становище віцешефа штабу летунства, що його досі займав генерал МекКоннел. Генерал ЛеМей вважається творцем нового летунства ЗДА. Президент сказав, що під проводом генерала МеМея Америка дістала „наймодерніше летунство в світі".

ВІЦЕ-ПРЕЗИДЕНТ ГОМФРІ ВІДІБРАВ ПРИСЯГУ ВІД 12-ох членів Крайової Комісії в справах технології, автоматизації й економічного поступу. Ця Комісія має дослідити вплив технології на економіку й соціяльні відносини країни. Комісія мала б дбати про те, щоб технологія давала якнайбільші користі і спричиняла якнайменші шкоди. Комісія діє на основі закону із серпня 1964-го року. Вона почне працю 18-го лютого. Очолює Комісію президент університету стейту Айова — д-р Говард Р. Бовен.

ДОМАГАЮТЬСЯ НЕ ВЖИВАТИ СРІБЛА ПРИ КАРБУВАННІ МОНЕТ, бо його треба до інших цілей. Товариство користування сріблом закликає Конґрес, щоб якнайскорше ухвалив закон про те, щоб не вживати срібла при карбуванні монет. В некомуністичних державах продукція срібла є така, що не вистачає на карбування монет і на інші промислові цілі. Але продуценти срібла в ЗДА домагаються, щоб уряд і надалі вживав срібла в продукції монет, хоч і в меншій скількості, як досі. Срібні монети курсують, крім ЗДА, ще в таких державах: Франції, Канаді та Японії.

ЛЕТУН - КАДЕТ ВИКРАВ ТЕМИ ТЕСТІВ ПРИ ЕКЗАМЕНАХ в Летунській Академії в Колорадо Спрінґс, Колорадо, і цим способом почалося обманювання кадетів під час екзаменів, яке вкінці виявилося і спричинило, що досі добровільно виступили з академії 102 кадети. Те число може збільшитися до 120. Винними є і ті кадети, які не користали з викрадених текстів, але не повідомили про це команду академії, до чого їх зобов'язує складена присяга. Кадет викрав був тексти тестів для себе і для своїх приятелів, а пізніше він почав їх продавати ще й іншим кадетам. Викрадено папери в травні 1964-го року, а перша вістка про це дійшла до команди 8-го січня 1965 року.

У СВІТІ

ОБ'ЄДНАНІ НАЦІЇ ЗНОВУ ПЕРЕРВАЛИ НАРАДИ, цим разом покищо до найближчого понеділка. Генеральна Асамблея ОН перервала була наради в минулу середу до понеділка цього тижня, сподіваючись, що — може — вдасться в міжчасі знайти компромісову розв'язку важкої кризи, яка настала внаслідку впертої відмови СССР заплатити будь-що з свого 60-мільйонового довгу, який наріс з неплачених внесків на мирові операції ОН в Конґо і на Середньому Сході. ЗДА загрозили, що не допустять СССР до участи в будь-якому голосуванні з уваги на 19 статтю чартеру ОН, яка позбавляє голосу таких довжників. Гадають, що цю Генеральну Асамблею перервуть на місяць-два, а то й може зовсім закриють її — аж до вересня ц. р.

В ЕТІОПІЇ УРОЧИСТО ПРИЙМАЮТЬ КОРОЛЕВУ ЄЛИСАВЕТУ, яка прибула туди 1 лютого ц. р. з офіційними відвідинами. На летовище виїхав назустріч королеві король Гайле Селяссі у блакитній військовій уніформі маршала. У палаці в Аддіс Абебі відбувся бенкет, на якому всі гості були в парадних одягах.

СОВЄТСЬКИЙ УРЯД ЗНОВУ ЗМІНИВ ПРОМИСЛОВЕ ПЛЯНУВАННЯ, відступивши від прийнятого в грудні 1963 року пляну інвестувати в хемічний промисл 42 більйони рублів до 1967 року. Це було рішення Хрущова — рятувати збанкрутоване совєтське сільське господарство посиленими штучними добривами. Тепер рішено не упривілеювати надзвичайно хемічного промислу, а більше призначити на стальний промисл.

У ЛЯОСІ МИРНО СКІНЧИЛАСЬ СПРОБА ВІЙСЬКОВОГО ПЕРЕВОРОТУ. Вночі з 31 січня на 1 лютого ц. р. три сотні під командуванням полковника Бунлета Сікосі зайняли радіостацію та пробували окупувати столицю країни, Вієнціян. Після наради у прем'єра Суванни Фуми з „сильним мужем" Ляосу генералом Купрасітом Абгаєм названий вгорі полковник погодився відкликати свої війська і вивести їх за місто. Жертвою того перевороту були два вбиті льояльні до уряду вояки. Полк. Сікосі заявив був, що він не має політичних амбіцій, а хоче тільки перевести деякі зміни в командуванні армією — для її добра.

ГРЕЦЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ДЖОРДЖ ПАПАНДРЕУ ПРИБУВ З ВІДВІДИНАМИ ДО БЕОГРАДУ. Якраз день перед тим вернувся з столиці Болгарії Софії до Београду юґославський міністер закордонних справ Коча Попович. Заповідають нову еру — покращання взаємин між трьома балканськими державами — Болгарією, Грецією і Юґославією, дарма що кожна з них має інший режим: Болгарія є вірним сателітом Москви, Юґославія має ніби від Москви незалежний комуністичний режим Тіта, а Греція є конституційною монархією в західній системі НАТО.

КОНҐРЕСМЕН ДУЛЬСКІ ЗГОЛОСИВ У КОНҐРЕСІ ЗДА РЕЗОЛЮЦІЮ ПРО СТВОРЕННЯ ШЕВЧЕНКІВСЬКОГО ВІДДІЛУ В КОНҐРЕСОВІЙ БІБЛІОТЕЦІ

Вашингтон. — У понеділок, 25-го січня, коли Палата Репрезентантів почала свою сесію молитвою, проведеною українським православним парохом з Шерон, Пенсилвенія, всч. о. Дяковим, а численні законодавці виголосили свої заяви для відзначення 47-их роковин проголошення державної незалежности Української Народної Республіки 22 січня 1918-го року, конґресмен Тадей Дульскі з Боффало, Н.Й., зголосив окрему резолюцію, якою пропонується встановити окремий відділ у Конґресовій Бібліотеці, що був би відомий, як Бібліотека Свободи ім. Шевченка. Резолюція була прочитана і передана для дальшого розгляду Комісії для Конґресової адміністрації. В резолюції сказано:

Спільна Резолюція

яка встановлює Відділ, що буде відомий як Бібліотека Свободи ім. Шевченка в Конґресовій Бібліотеці.

Тому, що в жовтні 1964 р. наш Президент заявив: „Шевченко добре заслужив собі на почесті, віддані йому. Він був більше, як тільки українцем — він був державним мужем і громадянином світу. Він був більше, як тільки поетом — він був відважним хрестоносцем у боротьбі за права і волю людей"; і

Тому, що в березні 1961 р. Президент Джан Ф. Кеннеді заявив: „Мені приємно додати свій голос до тих, які вшановують великого українського поета, Тараса Шевченка.

Ми вшановуємо його за його багатий вклад у культуру не тільки України, яку він так дуже любив і так вимовно описав, але й цілого світу.

Його діло є шляхетною частиною нашої історичної спадщини"; і

Тому, що в березні 1963 р. Президент Кеннеді вихваляв також відоме у світі Наукове Товариство Шевченка такими словами: „Мої ґратуляції з нагоди 90-ліття Наукового Товариства Шевченка і Вашої інтенсивної програми щодо підтримки поважної науки.

Між Вашими членами Ви мали декілька великих імен у науці, яким світ винен неоціненний борг. Продовжуйте поширювати кордони людського знання в прийдешніх роках"; і

Тому, що у вересні 1960 р. Президент Айзенгавер затвердив і підписав Резолюцію Конґресу, що передбачала встановлення тривкого пам'ятника шевченковим творам у користь світової волі і справедливости; і

Тому, що із зрозумінням та передбачливістю Вісімдесять Шостий Конґрес З'єднаних Держав вшанував того надзвичайного світоча волі, давши згоду на здвигнення пам'ятника Шевченкові на публічних ґрунтах Дистрикту Колумбії; і

Тому, що ініціятива Конґресу успішно звела нанівець експлуатування Шевченка як історичного символу Москви та її колоніяльними лялькеми, а завзяті атаки цих останніх проти отих далекозорих актів ясно доказали мудрість Уряду З'єднаних Держав щодо правильного оцінення Шевченка, як визначного борця за свободу; і

Тому, що для наших часів і змагань універсальне значення цього звеличуваного поета і національного героя було тривко встановлене у гурті, що його склали інші світочі свободи, як його сучасники Абрагам Лінкольн, італієць Мацціні, поляк Міцкевич, мадяр Петефі й інші з різних націй і країн; і

Тому, що для наших часів і в майбутньому найвище значення творів Шевченка полягає в його вчасній і геройській опозиції супроти традиційного російського імперіо-колоніялізму і в його відважній обороні волі всіх поневолених народів у російській імперії, включно з волею жидів і всіх поневолених і уярмлених народів; і

Тому, що наше американське щораз більше зацікавлення клясичними заслугами Шевченка і їх універсальним значенням може знайти повний виховний успіх, коли зосередити його цінні твори та всі пов'язані із ними студії при установі крайового характеру: тому хай буде

Вирішене Сенатом і Палатою Репрезентантів З'єдинених Держав, охоплених у Конґресі, що частина Конґресової Бібліотеки буде встановлена і призначена, як бібліотека Свободи ім. Шевченка.

Ця частина бібліотеки має охоплювати всі твори, написані Тарасом Шевченком, однаково як в оригіналі, так і в перекладах, і всі твори, пов'язані з його безсмертним вкладом та його змістом. Ця частина бібліотеки має бути встановлена при фаховій співпраці Наукового Товариства Шевченка.

Від. 2. Оцим уповноважується призначити відповідні суми, потрібні для проведення в життя цієї спільної резолюції.

ДО САЙҐОНУ ВІДЛЕТІЛИ ВІДПОРУЧНИКИ ПРЕЗИДЕНТА ДЖАНСОНА

Сайґон. — У цій столиці Південного В'єтнаму відбудуться в цьому тижні наради трьох відпоручників президента Джансона з амбасадором генералом Максвеллом Тейлором про дальшу політику, яку мають застосувати З'єднані Держави у відношенні до Південного В'єтнаму та цілого Півдня Азії. Головою тієї президентської делеґації є МекДжордж Банді, спеціяльний асистент Президента для справ міжнародної безпеки, а в його товаристві відлетіли з Вашинґтону Джордж Т. МекНотон, асистент секретаря оборони для справ міжнародної безпеки та Ліонард Унґер, заступник асистента державного секретаря для далекосхідніх справ. У Білому Домі відбулась у Президента нарада, в якій брали участь заступник державного секретаря Джордж Болл, діючий секретар оборони Сайрус Венс, голова шефів об'єднаних штабів генерал Ерл Вілер, названий вгорі Джордж Банді і його брат Вільям, асистент державного секретаря для далекосхідніх справ. Державний секретар Дін Раск лежить у себе дома у Вашинґтоні, хворий на грипу, а секретар оборони Роберт МекНамара лежить у шпиталі, хворий на запалення легенів. У понеділок 1 лютого відбулося також засідання Крайової Ради Безпеки, присвячене також справі Південного В'єтнаму. Ця справа набрала особливої гостроти у зв'язку з кількома моментами: 1) на воєнному фронті проти комуністичних партизанів ситуація ні трохи не поправилась, а навпаки — погіршилась, бо комуністи виявили особливу силу, атакуючи вже цілими великими формаціями, 2) надії на політичну стабілізацію відносин у Південному В'єтнамі під проводом цивільного уряду завели, бо в минулому тижні генерал Нгуєн Хан перевів знову державний переворот, перебравши владу у свої руки, і 3) совєтський прем'єр Алексєй Косиґін заповів виїзд „в найближчих днях" до столиці Північного В'єтнаму Ганой у товаристві різних високих совєтських військовиків та знавців справ Південної Азії, що заповідає посилення допомоги для Північного В'єтнаму збоку Совєтського Союзу. У ході ривалізації між Москвою і Пейпінґом за впливи в країнах Азії однаково Москва, як Пейпінґ таврують засадно „американських імперіялістів", які ніби переводять „аґресію" у відношенні до Південного В'єтнаму. Названа президентська делеґація має основно перевірити актуальну ситуацію в Південному В'єтнамі та всіх країнах Південної Азії.

Український католицький університет в Римі започаткував свою діяльність виданням документів до історії України

Рим. Заініційований Верховним Архиєпископом Української Католицької Церкви кардиналом Йосифом Сліпим Український Католицький Університет в Римі почав свою науково-видавничу діяльність публікацією великого першого тому документів до історії України, що появився під назвою „Монумента Украіни Гісторіка" з датою 1964 року, в серії „Видання Українського Католицького Університету".

В склад цього першого тому „Пам'яток до історії України", увійшли документи і матеріяли, зібрані ще Слугою Божим Митрополитом Андреєм Шептицьким, головним чином в римських архівах. Допомагав покійному Митрополитові в цій важливій праці о. Кирило Королевський, який упорядкував зібраний матеріял — всього 15 великих томів, доповнив його і приготовив до друку. Появився перший том „Пам'яток до історії України" з передмовою Верховного Архиєпископа Йосифа Сліпого, надрукованою українською і латинською мовами, й охоплює п'ятсот двадцять три документи з років 1075-1623. Видання здійснене з усім науковим апаратом: посиланням на праці, в яких дані документи були опубліковані чи опрацьовані, з численними примітками і з індексом імен та місцевостей.

ДЛЯ ТОЧНОСТИ ПРО НАРАДИ УПРАВИ КПШ

У вчорашньому повідомленні про наради Головної Управи Комітету Пам'ятника Шевченкові подано, що запропоноване головою Комітету проф. Романом Смаль-Стоцьким привернення до Пропам'ятної Грамоти включеної в оригінальний проєкт і опісля пропущеної згадки про Президента УНР в екзилі прийнято „без одного голосу спротиву". Так воно справді й було, бо ніхто не голосував проти, але три учасники здержались від голосування.

Денис Лукіянович — письменник і педагог помер на 92-му році життя у Львові

Львів. — В четвер 28 січня тут помер на 92-ому році життя відомий український письменник-белетрист і педагог, колишній директор Академічної Гімназії у Львові і кол. професор Державного Університету ім. Івана Франка — д-р Денис Лукіянович. Народжений 1873 року в селі Городниця, Гусятинщина, Денис Лукіянович закінчив юридичний та філософічний факультети Львівського Університету і згодом працював вчителем в різних гімназіях в Галичині, і за Польщі був шкільним інспектором. Із першим літературним твором — оповідання „Сабашева вечеря", присвяченим І. Франкові, виступив 1889 р. і згодом видав дві збірки оповідань і в 1902 році повість „За Кадильну". Водночас із цим виступав, як публіцист і літературний критик в різних часописах і журналах: „Буковина", „Діло", „Народ", „Громадський Голос", „Літературно-Науковий Вістник", „Дзвінок" та інші. Залишившися після совєтської окупації у Львові став викладачем Львівського Університету і виступав з працями про Франка та інших українських клясиків, як також з вимаганими совєтським режимом памфлетами проти кат. Церкви й Ватикану. Залишив двох синів, між ними д-ра Нарциза Лукіяновича в Англії.

ГУБЕРНАТОР МИШИҐЕНУ І ПОСАДНИК МІННЕАПОЛІСУ ПІДПИСУЮТЬ ПРОКЛЯМАЦІЇ ДНЯ УКРАЇНСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ

Губернатор стейту Мишиґен Джордж Ромні вручає проклямацію Дня Незалежности України — ред. Михайлові Бажанському, голові Метрополітального Відділу УККА.

Після підписання проклямації Дня Української Незалежности посадником Міннеаполісу, Мінн. А. Нафталіном представники української громади передали йому різьблену гуцульську касету. На фото (зліва): д-р Михайло Данилюк, посадник А. Нафталін, д-р Раїса Данилюк, адв. В. Анастазієвський.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

В ТОРОНТІ ОРГАНІЗУЮТЬ ОКРЕМУ ПОЇЗДКУ НА ІНСТАЛЯЦІЮ КАРДИНАЛА ЙОСИФА СЛІПОГО

Торонто. — У зв'язку з наіменуванням Митрополита-Ісповідника Кир Йосифа Сліпого кардиналом організується тут заходом Преосв. єпископа Ізидора Борецького проща-поїздка духовенства й вірних до Риму для участи в урочистостях інсталяції кардинала Йосифа Сліпого й інших кардиналів. Подорож відбудеться спеціяльним літаком з Торонта до Риму правдоподібно 19 або 20 лютого і буде тривати тиждень або й 10 днів. В програмі поїздки є також відвідини міста Неаполю, вулкану Везувія тощо.

В РИМІ ПОЧАЛИ БУДУВАТИ УКРАЇНСЬКИЙ КАТОЛИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Вінніпеґ. — Як повідомляє український католицький тижневик „Поступ" з 31 січня ц. р., Українська Католицька Церква збагатиться в недалекому майбутньому новим католицьким університетом, що його почали будувати в Римі, заходом Верховного Архиєпископа, Кардинала Йосифа Сліпого. Ця українська висока школа запланована, як продовження колишньої Богословської Академії зі Львова.

СТАЙНБЕК І УКРАЇНА

Науковий квартальник „Букс Аброд", що його видає під редакцією проф. А. Влаха, Університет Оклагоми в ЗДА, приніс в останньому числі огляд статті пані Ольги Войценко п. н. „Стайнбек і Україна", що появилася в англійській мові в 1963 році у Вінніпеґу.

Журнал дуже прихильно оцінює статтю, як першу цього роду статтю про Нобелівського лавреата в англійській мові.

ПРОФ. З. ЛИСЬКО ПРОЧИТАВ ДОПОВІДЬ У ЛМКЛЮБІ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — У п'ятницю 28 січня тут в Літературно-Мистецькому Клюбі відбувся „Вечір колядок". Після вступного слова голови ЛМКлюбу В. Ржепецького, з доповіддю виступив відомий музиколог, автор монументальної збірки українських народних пісень проф. Зиновій Лисько. Він зупинився на наших колядках дохристиянських часів, звернувши увагу на те, що в них відбились хліборобські й воєнні мотиви світського характеру, що вони — услід за акад. М. Грушевським — були в дохристиянській Україні-Руси своєрідними заклинаннями. Доповідач проаналізував дохристиянські колядки-заклинання з музичного боку, виявивши дуже цікаві музичні співзвучності із старовинними шотляндськими піснями та мелодіями давньої Греції. Після доповіді проф. З. Лиська д-р Ігор Соневицький продемонстрував на патефоні записи різних колядок і супроводжував їх відповідними поясненнями.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

175-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ПЕТРА ГУЛАКА АРТЕМОВСЬКОГО

В цьому році припадає 175-річчя з дня народження українського байкаря Петра Гулака Артемовського —відзначає преса в Україні, зокрема часопис „Молодь України" за 27 січня ц. р., подаючи про нього відомості.

Народився Петро Гулак Артемовський 27 січня 1790 року в містечку Городищі на Київщині. Після закінчення Харківського Університету був викладачем а потім професором, займав посаду ректора університету. У 1818 році була надрукована його байка „Пан та собака", яка відразу ж привернула до себе увагу читачів. Гулак Артевський створив першу в історії української літератури лірично -романтичну баляду „Рибалка". Високо цінив Гулака-Артемовського Тарас Шевченко.

НАПОЛЕОН ІШОВ І В УКРАЇНУ

„Наполеон, просуваючись основними силами на Москву, намагався також організувати наступ на її територію з півночі, віддав наказ на початку серпня оволодіти Києвом, наступаючи одночасно з заходу" — пише „Радянська Україна" 27 січня ц. р.

Виявляється, молодий російський історик Борис Абаліхін аж із Волгограду, досліджуючи події 1812 року, зацікавився: Невже такий загально визнаний стратег, як Наполеон, міг „забути" про невичерпне джерело харчів, поповнення кінноти, яким могла б стати для нього Україна. Цей історик гортаючи документи, натрапив на донесення волинського цивільного губернатора Комбурлея — Кутузову. Довелось Борисові Абаліхіну взятися за підручник української мови і їхати до Львова.

Старовинне українське місто вразило історика своєрідною красою, — пише газета. Тут він знайшов стару підшивку „Львівської газети", редакція якої підтримувала зв'язки з друкарнею головного штабу армії і друкувала його листівки. Незабаром знайшлися й документи, які підтверджують факт, що Наполеон ішов і в Україну.

ЗАБОРОНЯЮТЬ ХЛОПЦЯМ ЧУБИ

Лист учня В. С. із села Сотники, корсунського району, Черкаської области, надрукований у часописі „Молодь України" 27 січня ц. р. звучить дослівно так: „В нашій школі дирекція забороняє носити хлопцям чуби. Нам наказують стригтися через кожних двадцять днів. І ото ходимо вибриті, немов після одержання 15 діб за дрібне хуліганство."

„ДАВАЙ НАЗАД!"

Щоб спонукати колгоспників більше працювати, в Кременчуцькому районі на Полтавщині, — пише „Радянська Україна" в ч. 19 ц. р. — видають матеріяльне заохочення. Але тут трапляються нерідко грубі зловживання. „Так, дружині бриґадира колгоспу імені „Ілліча" І. Романченка видали понад належне 172 кілограми м'яса в живій вазі. В бригаді розбазарено чимало поголов'я". На скарги, порушені з цього приводу, голова комітету партійно-державної контролі товариш Гузенко наказав... свиней (тобто м'ясо в живій вазі) повернути колгоспові.

ВІД КУРКИ-НЕСУЧКИ ПО 70 ЯЄЦЬ

„Радянська Україна" з 26 січня ц. р. повідомляє з Полтави, що „тваринники Миргородського району взялися різко збільшити виробництво молока, м'яса, яєць та іншої продукції. До 15 травня від кожної фуражної корови заплянували надоїти по 800 кілограмів молока. Це дасть можливість продати державі додатково 4 тисячі тонн молока.

Пташники зобов'язалися взимку одержати від курки-несучки по 70 яєць, продати їх на 800 тисяч штук більше, ніж було продано на середину травня торік."

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Ідея, дух, відвага — понад усе

Голова бюра „Н. Й. Таймсу" у Вашингтоні Дж. Рестон у своєму коментарі звернув увагу на цікаві рефлексії, що їх повинні б мати керівники американського уряду, придивляючись на телевізійних апаратах похоронові Вінстона Черчилла. Уряд Джансона — читаємо у тому коментарі з минулої неділі — „перебуває у високо прагматичному настрої: він зосереджує свою увагу на політичній тактиці, на практичних проблемах, як економічний ріст, платничий балянс, військова сила, єдність Атлантійської спільноти". Тим часом похорон Черчилла пригадав, що в історії куди більше значення мають такі „імпондерабілії", як „ідеї і філософія". Вашингтон намагається поладнати розбіжності між партнерами Атлантійського Союзу (НАТО) за взаємною згодою, алеж, пригадує Рестон, Черчилл не шукав компромісів, а тільки переводив свою, хоч і дуже непопулярну, думку. Альянти Америки дораджують їй залишити напризволяще Південний В'єтнам, щоб тамошня війна не поширилась на світову, — але Черчилл у найбільшій воєнній скруті думав не про програ і відступ, а про перемогу. І тому став він національним героєм, увійшов в історію, як великий муж, тому уряджено йому королівський похорон...

Дійсно: останні вибори в Америці велися по двох лініях: Ґолдвотер говорив про загрозу комунізму, про боротьбу за волю, про моральне відродження нації, Джансон — про підвищення життьової стопи, про розбудову шкіл і шпиталів, про кращі дороги, про вищі пенсії. І програв Ґолдвотер, а виграв Джансон, бо сірий громадянин думає про нинішній день, і його погляд у майбутність не сягає далі тижнів, місяців, хай року-двох. Йому куди ближча сорочка, як кожух. Але провідники народу не повинні забувати про ті власне моральні „імпондерабілії", які є двигуном усього життя і вирішують долю народів.

У нашій добі занадто все зматеріялізоване — занадто вже розглядається всі справи під кутом бачення бизнесу, купецької калькуляції. Комунізм з його мотеріялістичним світоглядом визнається у теорії злом, але в практиці той матеріялізм отруйливо проникає крізь залізну заслону. Вже й самі підсовєтські мистці бунтуються проти „соцреалізму". Тим паче тут, у вільному світі, і тим паче у найвільнішій Америці треба плекати культ не реалітетів, а тих ніби фантасмагоричних ідей, які таки є рушійною силою історичних подій.

Тому похорон Черчилла повинен пробудити рефлексії у користь ідейно - моральних „імпондерабілій" не тільки в американських державних мужів, але й наших громадян, які інколи неначе забувають про силу ідей, задивлені в реальність будня — в Україні і поза нею.

Коли не можна примусити

За цариці Катерини у вищих колах Петербурґу панувала німецька мова. В часи імператора Олександра І мовою царського двору й московської еліти майже офіційно вважалась французька мова. І в новіших часах тривала та традиція в деяких росіян. Наприклад, у творах Льва Толстого є цілі сторінки, написані виключно французькою мовою.

Червона Москва пішла на іншу крайність. Тепер російську мову не тільки „старанно вивчають" у різнонаціональному конґломераті народів під спільним російсько - большевицьким дахом, що зветься СССР, — вона має стати „єдиною мовою спілкування" навіть для узбеків та грузинів. Що більше: Москва бажає, щоб ті узбеки та грузини, які — як і українці — пишаються давнішою історією і культурою, ніж російська, — щоб вони взагалі забули рідні мови і перейшли на „общепонятний", „ленінський язик".

По закінченні другої світової війни Москва намагалася накинути свою абетку червоному Китаєві, але там зустріла опір: замість ієрогліфів там лише частково заведене латинське письмо. Поволі й у сателітних країнах російська мова почала втрачати позиції, сильно підбудовані після війни. Найпильніше її вивчають у Болгарії, яка виявляє взагалі найменше опору, мало в Польщі, а в Румунії взагалі вже відкинули російську мову, як обов'язкову: там вивчають тепер французьку і німецьку. У сателітних країнах Москва не може наказувати так, як у „суверенній УССР", де до багатьох бібліотек вже не допускають зовсім української книжки.

Зате там, де Москва не може примушувати — відсоток людей, які вивчають російську мову добровільно, незвичайно низький. „Молодь України" з 15 січня ц. р. повідомляла, наприклад, що в „школах Західньої Німеччини російську мову вивчають 1 215 осіб на 55 500 000 населення".

Російська приказка каже: „Насільно міл не будєшь". Накидатися із своєю мовою означає викликати відразу до неї. Відбирати в будь-якого народу його рідну мову й культуру — означає чинити один із найбільших злочинів, за який, сказав Т. Шевченко — буде суд і буде кара.

о. М. М. Соловій, ЧСВВ

КАРДИНАЛ ЧИ ПАТРІЯРХ?

(Уваги про гідності Його Еміненції Кардинала Йосифа)

(2)

Верховний Архиєпископ — Католікос — Мафріян Екзарх

У повідомленні з Риму про гідність Верховного Архиєпископа в особі Митрополита-Ісповідника Йосифа (з дня 23 грудня 1963 р.) сказано, що ця гідність відповідає гідності вірменського і халдейського „Католікоса", як теж сирійського „Мафреяна".

„Католікос" і „Мафреян" — були спершу делеґатами чи Екзархами царгородського Патріярха для православних християн не-грецького походження: вірмен, грузинів, сирійців, халдейців. Отже, практично Католікоси і Мафреяни були в своїй етнічній Церкві (вірменській, халдейській, сирійській, грузинській) найвищими церковними зверхниками, Верховними Архиєпископами з патріяршими правами. Їхня залежність від царгородського (матірнього) патріярхату полягала в тому, що вони приймали від нього єпископську висвяту, згадували його ймення в Св. Літургії і пересилали йому колекту (церковну дань) як дар своїх Церков. Згодом, Католікоси і Мафреяни стали зовсім незалежними від царгородського патріярха, себто стали патріярхами в своїх Церквах.

Титул (патріяршого) Екзарха надавали царгородські патріярхи всім залежним від себе митрополіям, які, однак, знаходились поза межами Візантійської імперії, чи після здобуття Царгороду турками (1453 р.) поза межами Оттоманської імперії. Турки, здобувши Царгород і знищивши Візантійську імперію в 1453 році, признавали за царгородським патріярхом титул „Етнарха", себто церковно - національного Зверхника всіх християн у бувшій Візантійській, а тепер Оттоманській імперії. У цьому характері царгородський патріярх покасував усі національні патріярхати (болгарський, сербський) і признав їм гідність Архиєпископій - Екзархатів, у залежності від своєї — патріяршої — надвлади.

Наша Київська Митрополія — будучи від самих початків її існування незалежною від Візантії під політичним оглядом — завжди втішалася гідністю Патріяршої Екзархії чи Верховної Архиєпископії, себто рівнялась у своїй гідності вірменсько - халдейсько - грузинським Католікосам і сирійським Мафреянам.

Це правда, що царгородський патріярх дуже нерадо давав нашій Українській Церкві її належні права, і протягом трьох століть Київський Митрополит був присиланий із Царгороду, але „де факто" Українська Церква була „автокефальною", себто мала статус Верховної Архиєпископії, чи Патріяршої Екзархії.

З приступленням до Унії (у Бересті 1596 року) Римські Архиєреї окремими декретами затвердили за Київськими Митрополитами статус Верховної Архиєпископії. Це й дало підставу до змагань української єпархії: католицької (уніятської) і православної під проводом тодішніх Київських Митрополитів: Йосифа Вельямина Рутського (католицького) і Петра Могили (православного) за створення спільного Українського Київського Патріярхату (у 1630 - 1640 роках).

Та 1686 року Київська Митрополія втрачає свій статус Верховної Архиєпископії. Московський Патріярх — на тій підставі, що Україна за часів Б. Хмельницького (1654) увійшла в склад Російського Царства — вієднує і „викуплює" собі в Царгороді Київську Митрополію, касує її столітні привілеї та права і обертає її з звичайну церковну провінцію Московського Патріярхату. Рік 1686 — це знищення „автокефалії" Української (Київської) Церкви.

Київська і Львівська Архиєпископія - Митрополія

Українська Католицька (Уніятська) Церква від самих початків свого існування завжди втішалася статусом Верховної Архиєпископії, себто мала майже патріярші права. Ці права були признані Київській Митрополії декретом Римського Архиєрея Климента VIII („Децет Романум Понтифіцем" з 23-го лютого 1569 року), як теж Галицькій Митрополії буллею —Римського Архиєрея Пія VII („Ін універзаліс Екклезіс Реґіміне" з 1807-го року). Якщо хто коли обмежував ці — історичні — права Київської чи Галицької Митрополій, то це були політичні обставини й вороги нашого українського народу: росіяни, поляки, мадяри. Ці самі вороги противились тому, щоб Українській Католицькій Церкві (Київської чи Галицької Митрополії) надати остаточну гідність Патріярхату!

З того бачимо, як у питаннях Патріярхату чи Верховної Архиєпископії, або „автокефалії" в Українській Церкві проблеми чисто церковні зазублюються з питаннями національними і політичними. Це зовсім не дивниця, бо Верховний Архиєпископ чи Патріярх очолює Церкву даного народу чи держави. Коли ж є вороги — противні даній нації чи державі, то очевидно вони будуть теж ворогами автокефалії чи Патріярхії даного народу, нації чи держави.

Гідність Кардинала

Кардинал — це церковна гідність, притаманна тільки на Заході, в Римській Церкві. Перед 9-им сторіччям у Римі „клириками - кардиналами" називались єпископи, священики і диякони 6-ох єпархій Римської Митрополії, т. зв. „субурбікарних". Вони входили в постійний Синод Римської Церкви, якої Римський Папа був безпосереднім митрополитом; вони були теж дорадниками Папи.

Опісля в 10-11 ст. ці „кардинали", або „головні" дорадники Римського Архиєрея перетворюються в свого роду духовний „Сенат" Римської Церкви, помагаючи Папі в заряді Церкви і резервуючи за собою права вибирати Папу Римського. Аж до часів Папи Гонорія II (1124 - 1130) кардиналами могли бути навіть не- священики і не-диякони, себто клирики —нижчих свячень: аколіти і піддиякони. Також число тих кардиналів не завжди було однакове й визначене. В 12 - 14 ст. число кардиналів рідко —коли переходило 20-ку. Папа Павло IV (1555 - 1559) встановив кардиналів у числі 40, Григорій XIII (1572 - 1585) у числі 60, а Папа Сикст V (1585 - 1590) у числі 70. Той самий Папа встановив, щоб з числа 70 кардиналів 6 мало ранґу єпископів, 50 гідність священиків, а 14 гідність дияконів. Та і після тієї конституції Папи Сикста V рідко коли всі чини Кардиналів були обсаджені в передбаченому числі, а навіть бували кардиналами особи без вищих, а то й ніяких свячень.

Кардиналів іменував Папа, і то переважно з клиру Римської Митрополії. Згодом номінації на кардиналів діставали єпископи чи нижчі клирики визначніших єпархій поза Римською Митрополією і поза Італією. Ось уже 1165 р. єпископ Майнцу Конрад став першим кардиналом з-поза Римської Митрополії, а на Вселенському Тридентському Соборі було виявлене бажання Отців, щоб кардиналів номінувати з усіх народів християнства. Постановою Папи Николая II (1059 р.) і Олександра III (1179 р.) кардинали одержали виключне право вибирати Римського Архиєрея.

І ось це є головним правом-привілеєм інституції Кардиналів у Католицькій Церкві! До Кардиналів належить вибір Папи. Це не значить, що на Папу може бути вибраний тільки Кардинал, але що тільки Кардинали мають активний голос у виборі Папи. Процедура самого акту вибору Папів (або т. зв. Конкляве) точно урегульована численними конституціями Римських Папів. Почавши від 18-го сторіччя, інституція Кардиналів щораз більше набирає — так би мовити — інтернаціонального характеру, себто Римські Архиєреї щораз більше номінують Кардиналами визначних єпископів з різних держав і народів. А вже найбільші „зінтернаціоналізували" інституцію Кардиналів Папа Пій XII і Папа Іван XXIII. І теперішній Папа Павло VI у номінації 27-ох нових кардиналів тільки 6-ох італійців підняв до гідности Кардинала. Це значить, що сьогодні на 103 Кардиналів тільки 32 Кардинали є з Італії.

Крім права вибирати Папу, Кардинали помагають Римському Архиєреєві у заряді Вселенської Церкви. Вони є членами т. зв. Римської Курії і очолюють різні Конґреґації, Трибунали чи Секретаріяти Римської Церкви. Кардинали творять т. зв. Колеґію Кардиналів під головством Кардинала - декана. Колеґія Кардиналів уважається немов Сенатом Римського Архиєрея.

Дещо про ляльковий театр

Київська „Радянська Культура" в статті „Подорож у країну Золотого Ключика" перелічує назви вистав, що йдуть у цьому сезоні в Київському театрі ляльок: „Золотий Ключик" Толстого, „Казка про попа і його робітника Балду" О. Пушкіна, „Пригоди ґвинтика" А. Рудіна, „Гдє ета уліца, гдє етот дом?" — російською мовою, фарс „Мораль пані Дульської" — за виставою російського Театру драми в Києві, „Ювілей" А Чехова.

У всьому репертуарі українського лялькового театру, що його ведуть режисери-постановники Т. Максимович і Р. Марґоліна, — немає жадної української вистави, жадного твору українського драматурга. На репродукованій у „Радянській Культурі" сцені з вистави „Горбоконик" бачимо двох московських „мужічков" у „рубахах навипуск". Так в окупованому Києві закінчили ювілейний Шевченківський рік і вступили в новий рік наруги над українським мистецтвом і культурою.

Лялькові театри, звичайно, самодіяльні — існують у кожній школі на Україні. Окремі дописувачі в совєтській пресі вряди - годи містять вимоги, нарікання і скарги на те, що такі театри не мають нових п'єс для вистав. У сільських школах учителі з дітьми виробляють, як уміють, ляльки для гри на руках, самі малюють декорації, самі подекуди інсценізують українські народні казки.

Ще прикріше становище з українським ляльковим театром у вільному світі. Після „Лелеки" п-ва Верещинських у Німеччині в 1946 - 48 роках, здається, ніде не створено такого популярного у малечі театру. Довідуємося, що в Бофало місцевий Пласт має навіть готову сцену і ляльки, спеціяльно виготовлені для українських вистав поеткою Дімою, але той скарб дотепер ще не використовується. Ляльковий театр багато разів влаштовував вистави, зокрема „Оха" Лесі Українки в Арґентині. Однак з переїздом його організаторів і надхненників мистця Володимира Ласовського з дружиною до ЗДА, і там ця справа занепала.

Тут, у ЗДА, мають декілька — друкованих і не друкованих —п'єс для лялькового театру такі автори, як Роман Завадович, Богдан Данилович, Леся Храплива, автор цієї замітки та напевно й інші, нам невідомі. Ляльковий театр, в якому діти часто виступають як співтворці - актори, себто водії ляльок, співаки, музики, навіть декоратори окремих сценок, — полонить дитину, вводить її в чарівний світ української казки, рідної мови, пісні, музики.

Треба тільки дивуватися, чому дотепер у жадній організації молоді і, мабуть, у жадній українській школі не використовують лялькового театру, як розваги і як засобу виховання дітей у дусі рідної культури. (л.п.)

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПРО БІЙ ПІД КРУТАМИ

У ч. 217 „Свободи" з 20-го листопада м. р. в спогадах п. І. Васильківського про бій під Крутами не відповідають дійсності деякі місця:

1) Полковник Лорченко, учитель математики київської реальної школи, ніколи синьо - жовтого кашкету 1-го полку ім. Гетьмана Хмельницького на голові не мав, бо ніколи у тім полку не служив.

2) Полковник Лорченко у бою під Крутами участи не брав.

Правдиве прізвище того старшини у синьо - жовтому кашкеті, колишнього командира кінної сотні 1-го імени Б. Хмельницького козачого полку, подане в історії проф. Дм. Дорошенка, як також подавалось його протягом десятиліть у різній українській пресі.

Семен Лощенко
кол. командир імпровізованого „бронепотягу" під Крутами.

ЧИ КОНЧЕ ВИПРАВЛЯТИ?

Кожен, хто відчуває серцем звуки наших коляд у різдвяний час, був би прикро вражений, якби почув на одній з тихих Служб Божих у церкві св. Юра в Ню Йорку спів деяких „виправлених" коляд доброго, зрештою, мішаного хору. Идеться про коляду „Бог ся раждає". З цієї старовинної нашої коляди зроблено — не знаю ким — кольоратурову арію, що в цій коляді займає головне місце, а попри неї, чи там поза нею, мають місце чоловічі голоси з якимись „вигуками", добрими хіба в чужацьких піснях. Для чого це? Пощо? Чи наша стара коляда, звуки якої нас завжди зворушали, вже замало звучна чи „модерна" і треба її заступити кольоратурою, що зовсім не надається до співу в церкві?

Вже не одну стару нашу пісню „виправлено" бодай одним-двома тактами...

Ірина Шухевич
Ню Йорк

НАШИМ ПОЛІТИКАМ З НАГОДИ СВЯТА ДЕРЖАВНОСТИ

Не борімся між собою,
Бо ідея в нас одна:
Люба наша Україна
Лиш Соборна і Вільна.

Замість сили витрачати
Нам за те, хто поведе,
Витрачаймо, щоб тутешнє
Покоління молоде

Не цуралось свого роду
Й не служило тим богам,
Що для нас вони чортами,
А братами ворогам.

Витрачаймо наші сили,
Щоб були ми, як ґраніт,
Щоб незламну нашу силу
Знав ворожий ввесь нам світ.

Витрачаймо наші сили
Бо далеко нам ще йти,
Щоб з-за моря на Вкраїну
Ждану волю донести!

Донести її ми зможем,
Як ненависть зникне в нас,
Як по-божому ми сили
Тратитимем кожний раз.

Василь Голос

З української преси

„УКРАЇНА З БЕКЯРДИ"

Український тижневик „Поступ" у Вінніпеґу, присвятив передову статтю в числі з 31-го січня ц. р. підсумкам організаційної праці української спільноти в Канаді, її позитивам і неґативам. Розглядаючи неґативні сторінки сучасного українського життя в Канаді, редакція „Поступу" пише:

„Найгрізніше явище для нашої, будованої зусиллями поколінь та безлічі світлих людей, організованої спільноти, бачимо в чому іншому: У звужуванні нашого кругозору, у скорочуванні нашої перспективи та в затрачуванні нашої остаточної мети, — усіх рушіїв дотеперішньої нашої праці, діяльности та активности в широкому світі.

Маємо на увазі таку справу: І найстарша наша, піонерська іміґрації і середуща, з визвольних воєн, і найновіша, — всі ми маємо спільне те, що хоч працюємо, живемо і вмираємо тут, наше серце, як компас, повертається постійно в бік землі з якої ці три іміґрації прийшли, в бік України. Так, чи сяк, але в наших організаціях і установах була амбіція не тільки поправити і наладнати своє життя тут, але й докладати всіх зусиль, щоб нашим братам і сестрам на Рідній Землі помагати в їх боротьбі та змаганні до волі і державности. Колись напевно історик підрахує, що діяльність української спільноти в Канаді — і наші діти та внуки не будуть соромитись за своїх дідів та батьків перед Києвом чи Львовом. Дуже важливим у цій діяльності і активності був той момент, що всі три іміґрації мали зв'язок з Рідною Землею та що саме звідтам, в такій чи іній формі, приходив стимул для їх тут активности і праці. Тепер цей останній момент відпав, з України можуть приїздити тільки ті, що їх висилає Москва, з Києва чи Львова може принести пошта тільки те, що пропустила московська цензура. Влизько двадцятьп'ять років між нами і Україною стоїть китайський мур. За той час виросла вже й тут ціла генерація, що, — це зовсім нормальне, — живе не амбіцією батьків, не в їх умовах, без зв'язку з українським народом. І поволі ми бачимо, що компас нашої творчої праці починає коливатись то в цей то в інший бік, приходить те, що ми звемо звуженням кругозору, скороченням перспективи та затратою остаточної мети. Україна сає не найважливішою і не рушійною спонукою всієї нашої організаційної праці, а якоюсь, як це хтось добре назвав, „Україною з бекярди". І водночас, утрачуючи перспективу та ціль, ми самі стверджуємо спад температури нашого життя, його застоювання та його роздріблення на сотки перспективок і сотки малих цілей, а звідси все тяжча одностайність амбіції, думки, плянування і дії.

Ті, що ідуть кораблем, і ті, що читають морські історії, знають, що таке — втрата компасу. І теж наша праця, якщо б вона втратила свою перспективу та остаточну ціль, — що поколіннями тримали, піднімали та давали зміст нашій громаді в Канаді, — вся праця буде змінюватись у тупцювання но місці, поки остаточно й місця не стане.

Під таким аспектом, — відвороту від „України з бекярди" і нової настанови не на сучасну, а на майбутню Украïу, в яку віримо, — повинні б проходити наші підрахунки праці за минулий рік. Знайдемо ми цю настанову — знайдемо і себе. З „Україною „з бекярди" і самі підемо на „бекярду", хоч маємо всі вигляди бути на здобутому місці і здобувати все нові та нові позиції на самому переді країни, що в ній живемо. І це однаково відноситься до всього нашого життя, вийнятків з цього не буде, бо не може бути".

СЕРЕБРІЯ

Там звисають грона виноградні,
Серебрія!
Правда, гарне слово?
Мов курличуть в небі
журавлі,
Слів немало в українській
мові,
Як квіток весною
на землі.
Серебрія!
Не ім'я дівоче,
Не шукайте марно
в словниках.
Знов село це бачити
охочий
Побродить по росяних
стежках.
Серебрія!
Ідьте,
не баріться
Стежки — рушники
розстелить білі.
Зачарує і не раз
насниться. —
Писанка в тополях
на Поділлі.
Там звисають грона виноградні,
Місяць повний келих наливає
Ідьте в Серебрію
Люди гарні,
Добрі люди в гості вас чекають.

Кирило КУРАШКЕВИЧ
(м. Вінниця, 1964 р.)

Роман Смаль - Стоцький

„СОВЕТСЬКА УКРАЇНА ЗУСТРІЛАСЬ З ВАШИНҐТОНОМ"

Я написав для американців малу книжку п.н. "Shevchenko Meets America", щоб кинути міст або хоч кладку поміж Америкою та Шевченківською Україною і уможливити американцям зрозуміти місце Шевченка в історії Сходу Европи. Там я представив усі маніпуляції комуністичної цензури з Вашинґтоном у „Кобзарі" Тараса Шевченка на протязі десятиліть. Маркет університет, власне його Слов'янський Інститут, вже кілька років обмінюється публікаціями том за томом, з бібліотекою Академії Наку СССР у Ленінґраді і то, підкреслюю, з її власної ініціятиви. Тому і моя праця там теж опинилася, а крім цього знаю, що з Ню Йорку декілька тих книжок пішло і по інших наукових установах поневолених народів большевії.

„Літературна Україна" з 11 грудня 1964 р. принесла „відгомін" тієї книжки у формі „Джордж Вашингтон: жити в мирі", пера А. Озадовського. Заслуговує ця статтейка, вміщена, розуміється, на четвертій, останній сторінці, на нашу увагу й оцінку у нашій вільній Америці.

Передусім пам'атаймо, що нічого, і то нічогісінько, не діється припадково в совєтах, в українській ділянці або на фронті проти української еміґрації. Все заплановане спецами-фахівцями розвідки й психологічної війни, і всі можливі наслідки обраховано. Тому й цю статтейку написала не вільна людина, а журналістичний „ступайко" на доручення московських політичних „держиморд" шелепінської центральної установи.

Проаналізувавши її, я переконався, що московська цензура не була задоволена тим, що „ступайки" дали нам у вільному світі стільки матеріялу для представлення тієї дійсної „свободи" науки й літератури в поневоленій Україні, і то ще матеріялу, пов'язаного з особою першого президента Америки, Вашинґтона. Виконавцям директив певно попало, бо страху ради навіть у деяких публікаціях ЮНЕСКО замовчано всякий зв'язок Т. Шевченка з ідеологією Джорджа Вашинґтона. От-така то „об'єктивність" цієї сумнославної установи Об'єднаних Націй. І якийсь „ступайка", з невідомим іменем, дістав наказ щось „жарнути" про Джорджа Вашинґтона для замилення очей. І статтейка появилась навіть для вшанування 165-ліття смерти Вашинґтона.

Як то? Протягом майже всього Шевченківського року було мовчання про Джоржа Вашинґтона, а тепер „з бухти-барахти" і стаття. Чому? — А тому, що поїздка „культурних діячів" до Америки була вже заплянована отже „друзі Вашинґтона" поїхали до нас у гості... В Москві й Ленінграді відбулися теж наради з американськими бизнесменами та іншими американськими „приватними" групами — і треба було Москві трохи змінювати клімат, бож в Америці треба було купувати збіжжя, і тільки вона й залишається надією Москви на довготермінові більйонові кредити...

Який же образ Вашинґтона, Батька американської нації, створює для своїх читачів „Літературна Україна", яке уявлення витворює вона про сучасну Америку?

Дещо правди вона каже: і що Вашингтон відзначався хоробрістю, і що була „визвольна війна за незалежність" (як-то ці страшні слова пропустила цензура?), і що в ній він завоював „репутацію здібного, стійкого і винахідливого воєначальника", і що здійснив „першу самостійну державу в Америці... (і „самостійну державу" цензура пропустила).

Правда, Вашинґтон водночас „залишався незмінно виразником і захисником інтересів плянтаторів і крупної буржуазії" — але аж у трьох місцях Вашингтона підносить московська комуністична партія включенням у свою семантичну сферу „проґресу й проґресивности". А це в сучасному значенні комуністичного партійного жарґону значить „попутчик" — „симпатик комунізму". Ось тому „Літературна Україна" й відзначає річницю Вашинґтона, бо „вся проґресивна світова громадськість" це робить, бо його „значення об'єктивно проґресивне", мало того — його „діяння належить проґресові людства".

Це дійсно сталося чудо в комуністичному решеті, що Москва визнала програму „визвольної війни за незалежність" та „самостійної держави", як проґрес людства. Вже бачу відслонення пам'ятника Вашинґтонові у Києві, в присявності всіх членів „Вашинґтон Повсту" та нашого „Круглого Стола". Бо справа ясна: Джордж Вашингтон „проізведений" в ряди заслужених „проґресистів" як предтеча Сайруса Ітона з Клівленду, червоного Кантерберійського декана, Алджера Гіса і всіх інших „проґресивних світил".

Але в чому той правдивий ідейний проґрес появи Вашинґтона був і є у сучасній добі ліквідації імперіялізму і колоніялізму (а я це з'ясував у своїй праці) — над цим „ступайка" розводитись не хоче. Він мовчить, бо боїться перестаратись. Він мовчить, і так вшановуючи річницю Джорджа Вашинґтона, він мовчить і про Тараса Шевченка та його програмове вашинґтонське гасло-заповідь для української нації. Ні словечка теж про старшин і співтворців перемоги Вашинґтона Косцюшка та Пуласького, що очолював протиросійську Барську конфедерацію, ні слова про впливи ідей американської Декларації Незалежности на основі концепції декабристів на Україні і на основі концепції Кирило-Методіївського Братства.

І далі „ступайка" йде в атаку на Америку, щоб, бачите, нещасні читачі не пригадали собі в тій Америці Вашинґтона і нашої еміґрації, що врятувалась від Сталіна, та НТШ, та УНСоюз та, свят-свят-свят — УККА! І давай паплюжити: „... Нині на батьківщині Вашинґтона панує долар, що приносить багатство й владу жменьці маґнатів капіталу за рахунок визиску мільйонів трудящих"... Але він знову замовчує, що ті мільйони трудящих мають у переважаючій більшості свої автомобілі, доми і такі юнійні права, про які робітникам у большевії й не сниться...

Далі „ступайка" надягає тоґу оборонця Вашенґтона: „В сьогоднішній Америці розтоптано кращі ідеали великого американця", і, цілковито замовчавши „осяги" ленінізму-сталінізму, концтабори, голод на Україні, народовбивства, Катинь, Вінницю та всі московські погроми української культури, літератури та науки — давай боронити неґрів в Америці. Ніхто з нас, демократів, не скаже, що їм кривди на півдні не ділося чи навіть, почасти, й не діється, але назагал положення неґрів у Північній Америці я вважав би за ідеал для поневолених комуністами селян і робітників. Неґри мають по американських університетах більше студентів, як німці у своїх університетах. І де їм кривда діється, там в нашій демократії є щлях до направлення тієї кривди. А як комуністи обходяться з африканськими неґрами-студентами в університетах Києва, Ленінґрада і Москви, про те „ступайка" нічого не чув...

Що автор півграмотний в історії, бачимо з його твердження: „На той час (1776!) в Америці не існувало ні профспілок, ні ніяких інших робітничих організацій". А де ж вони тоді взагалі існували? І чи ті робітничі організації, що тепер у большевії існують, провідники робітництва у вільному світі визнають за „робітничі організації" чи за новітню комуністичну „зубатовщину"? Так довго, як людина не має в большевії всіх прав — краще ступайкам про робітничий рух взагалі не розводитися...

(Закінчення на стор. 4-ій)

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА В МІННЕАПОЛІС В РОКОВИНИ 22 СІЧНЯ

В цьому році святкування річниці Державности і Соборности в Міннеаполіс і Сент Полі відбулись особливо урочисто. Всі акції провів місцевий Відділ УККА.

Вже 8 січня губернатор Міннесоти Карл Рольваг підписав Проклямацію, визначаючи 22 січня Днем Української Незалежности в стейті Міннесоти, а за ним були Проклямації від посадника Міннеаполісу Артура Нафталіна, яку він підписав 13 січня та від посадника міста Сент- Полу Джорджа Вавуліса, підписану 20 січня. Міннесота мала три Проклямації, які відзначають проголошення Державности і Соборности України та закликають населення підтримати ідею визволення України з кремлівського панування.

В річницю IУ Універсалу 22 січня, на університетській телевізійній станції ч. 2 УККА подав півгодинну програму, в якій виступили адв. В. Анастазієвський, п. В. Спасик, д-р Раїса Данилюк та модератор панелю д-р М. Данилюк.

Академію відбуту в неділю 24 січня в залі Бентон Гол, яку виповнило понад 500 осіб, в тому числі велика кількість молоді, було проведено за кличем „Молодь — за Державність і Соборність". Всю програму, за винятком вступного слова голови Відділу УККА д-ра М. Данилюка, виконали молодечі організації: Український Студентський Клюб при Університеті Міннесоти, Пласт, СУМА-ЮСУМА, МУН, ТУСМ, Українська Православна Школа та танцювальна група „Верховина".

Два реферати на високому рівні дали студенти-пластуни: Володимир Мінкович (українською мовою) та Василь Булавицький (англ. мовою).

Прегарні сольоспіви Оксани Мірзи, Ліди Курилко, деклямації дітей, рецитація групи МУН-у уривків із „Мойсея", сценічний монтаж укладу п. Карп'як-Бенцаль, студна оркестра та хор ЮСУМА під кер. інж. Є. Карп'яка, окремі музичні виступи та хоровод „Веснянка" укладу і керівництва А. Кушніра — виповнили дві години програми і збирали бурю оплесків. Академію започатковано урочистим читанням трьох Проклямацій (А. Бринь, М. Свінціцка, М. Кушнір), а закінчено українським національним Гимном.

Це вперше в Міннесоті передано програму повністю в молодечі руки. Юнацькі обличчя на сцені під Тризубом, біля портретів Грушевського і Петлюри, удекорованих прапором організації українських ветеранів, велике число присутніх із всіх середовищ — справді замикали святочне коло трох поколінь, що зібрались вшанувати спільну ідею. Відділ УККА видав окреме число бюлетеню, в якому були привіти від обох українських церков та всіх політичних середовищ.

М. Я. Д.

КЛЮБ КРУГЛОГО СТОЛА — НЮ ЙОРК
В П'ЯТНИЦЮ, 5-го ЛЮТОГО 1965 р. о год. 7:15 вечора
відбудеться доповідь д-ра Всеволода Голубничого на тему:
Українська Визвольна Справа в умовах мирного співіснування між США і СРСР
Willkie Memorial Bldg., 20 W. 40th St., New York, N. Y.

ПОВІДОМЛЯЄМО
ЩО ЧИСЛО 11-12 „ЛИСТІВ ДО ПРИЯТЕЛІВ",
що мало появитися в січні ц. р.
ПОЯВИТЬСЯ ДЕЩО ПІЗНІШЕ
з уваги на смерть дружини редактора.
Адміністрація

РІЧНІ ЗБОРИ

Відділів: 116 — „Вільні Козаки" і 154 ім. Лисенка в Трентоні

— відбудуться —

в неділю, 7-го лютого 1965 року

о годині 2-ій по полудні
в залі ДОМУ 18-го ВІДДІЛУ ООЧСУ
981½ South Broad Street — TRENTON, N.J.

Проситься членів обидвох Відділів прибути чисельно на ті збори тому, що буде вирішена справа злуки Відділів.
В зборах візьме участь обласний організатор Степан ГАВРИШ.

За Управу 116 Відділу:
М. Скурняк, голова
І. Грабовський, секретар

За Управу 154 Відділу:
В. Середюк, голова
Н. Самокішин, секретар

ПОВІДОМЛЕННЯ
ПОВІДОМЛЯЄТЬСЯ ВСІХ ЧЛЕНІВ ВІДДІЛІВ
35, 220, 259 УНС в ШИКАҐО,
що в НЕДІЛЮ 7-го ЛЮТОГО, о год. 2-ій по пол.
в приміщенні
Українського Народного Союзового Дому
при 1915 Вест 51-ша вул.
— відбудуться —

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

ЧЛЕНІВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ,
що є рівночасно членами УНС Дому на цьому відтинку Шикаґо.

Збори відбудуться із слідуючим порядком нарад: Відкриття, відчитання протоколу із останніх загальних зборів, звіт Управи, звіт Контрольної Комісії, дискусія над звітами та уділення абсолюторії уступаючій Управі, вибір нової управи, внески і запити, закриття зборів.
Проситься всіх взяти участь в цих зборах.

ЗА УПРАВУ:
Володимир Подоляк, гол. Петро Москалюк, секретар

Виставка з нагоди Дня Української Незалежности

Для візначення 47-их роковин проголошення державної незалежности й суверенности Української Народної Республіки 22-го січня 1918-го року в Києві, українські студенти Стейтового Коледжу в Джерзі Сити влаштували першу українську виставку в цій школі, яка триватиме до 5-го лютого ц. р.

За оцінкою відвідувачів виставки, студентів, професорів, і деяких членів української громади в Джерзі Сити, це є одна з найкращих і найбільш оригінальних виставок, що відбувалися коли-небудь в цьому коледжі. Погруддя Тараса Шевченка удекороване американським і українським прапорами, з короткою біографією Поета, та портрети Симона Петлюри і Євгена Коновальця надають її виразний український національний характер, інтригують кожного прохожого.

Англомовні книжки і публікації про Україну звертають тут на себе особливу увагу. Між ними дуже замітні є Українська Англомовна Енциклопедія, Історія України Михайла Грушевського, Український Націоналізм Джана Армстронга, Українська Революція Решетаря й інші.

Крім цього великою атракцією виставки є українські вишивки, різьби, платівки, кераміка і писанки, які захоплюють чужинців українською культурою і мистецтвом.

До успіху цієї виставки спричинились в першу чергу українські крамниці „Арка" і „Сурма з Ню Йорку, та п-во Титли, п-ні Лучечко і студентки Ірина Постолюк й Ірина Вітер з Джерзі Сити, які збагатили її гарними й оригінальними експонатами. Її ініціятором був член професорського персоналу коледжа п. Іван Лучечко, який використав нагоду урядових проклямацій губернатора стейту Ню Джерзі і посадника міста Джерзі Сити 22-го січня „Днем Української Незалежности."

Р. О.

Загальні Збори Окружної Ради СУА в Ню Йорку

24 січня в домівці 64 Відділу СУА в Ню Йорку відбулись Загальні Збори Окружної Ради. На зборах було заступлених 13 Відділів, незаступлені 2 відділи з поза Метрополії. В зборах взяло участь 40 делеґаток.

На збори прибула відпоручниця Централі СУА — заст. голови інж. Стефанія Пушкар.

До президії обрано на предсідницю інж. С. Пушкар і Я. Зарицьку, на секр. Варку Бачинську.

Темою реферату була „Конвенція і 40-ліття СУА", яка відбудеться в „Дні Подяки" в листопаді 1965.

Пані Пушкар з'язувала працю і осяги СУА; видавання журналу „Наше Життя", пам'ятник Лесі Українки в Клівленді, видання творів Лесі Українки ще в 1945 році, закуплення Дому СУА, влаштовування діточих світличок відділами, спроваджения наших письменниць на афідавіти СУА, опіка над бабусями., поміч дитячим садкам в Німеччині й інших країнах. Головний клич Конвенції буде звернений до молоді: „Пізнання і збереження кореня нашого походження". Після реферату відбулась дискусія, в якій забирали голос пані: Чапленко, Падох, Бенцаль, Процюк і інші.

Після обіду сесія розпочалась читанням звітів Управи О. Р., і звітами делеґаток відділів.

Звіти Управи пригадали, що О. Р. відбула за останній рік 5 імпрез: Вишивані Вечерниці, Студійні Дні, Баль випускників, 20-ліття „Нашого Життя" і Виховний Семінар. Всі ті імпрези були успішні.

На організаційній ділянці також були осяги, бо на терені Ню Йорку в останньому році постали два нові відділи, один на долині міста, другий на Бронксі. Оба вони дають надію на успіхи. Зі звітів відділових делеґаток мали присутні ясний образ діяльности відділів і заінтересування членства. З усіх звітів було ясно, що членство СУА зложило великі жертви на пам'ятник Шевченка і своєю участю звеличало відслонення пам'ятника у Вашинґтоні.

Після дискусії над звітами, Збори схвалили довіря Управі. До нової Управи О. Р. СУА в Ню Йорку на 1965 рік увійшли: голова — Наталя Чапленко, м-голова: Оксана Рак, секретар — Варка Бачинська і скарбник — Галя Гошовська.

Референтки: Ірина Падох — організаційна, Марія Душник — зв'язкова, Ольга Соневицька — культ.-освітня, К. Колянківська — імпрезова, Лідія Котлярчук — виховна, Оксана Рак — сусп. опіка, Марія Ржепецька — господарча, преса: Марія Демидчук — українська і Олена Процюк — англомовна.

Контрольна Комісія: Марія Демидчук, Анна Кізима, Леся Різник.

Заступниці: Марія Головей, Докія Лиско.

Вільні члени: Марія Марусевич, Анна Свенсон, Ярослава Зарицька, Іванна Бенцаль, Наталія Клапіщак, Лілі Бохонко, Ірина Гринчишин, Марія Чубата, Софія Котик, А. Опарек, М. Савіцька.

По виборі Уряду намічено працю на біжучий рік, по чім голова Н. Чапленко закрила Збори молитвою.

Марія Демидчук
референт преси

„СОВЕТСЬКА УКРАЇНА ЗУСТРІЛАСЬ З ВАШИНҐТОНОМ"

(Продовження із стор. 2-ої)

Закінчення статті про Вашинґтона капітальне: автор робить із Вашинґтона „пацифіста", що залишив Америці заповіт „жити в згоді" з сучасним московським імперіялізмом та колоніялізмом. Так „проізводить" його автор у предтечі сучасних сучасних фальшивих комуністичних пропаґандистів, які виступають за „мир" і конґреси з участю митрополитів московської патріярхії та всяких „проґресистів". Правдивий і справедливий мир залежить цілковито від привернення дійсної волі нещасним народам і нещасним людям в больщевії. Як довго панує диктатура московського імперіялізму й колоніялізму, жадного миру на світі не буде, бо вона послідовно здійснює доктрину Леніна про „несправедливі війни" (проти комуністичної диктатури) і „справедливі війни" для здійснення комуністичної диктатури над цілим світом.

Ні Вашинґтон, ні Джеферсон не були пацифістами у московському значенні слова, вони були революціонерами, що глибоко вірили у всесвітне значення ідей Декляраціі Незалежности. Цього „великого сина свого народу, мудрого державного діяча, мужнього воїна — начальника, полум'яного патріота" — Джорджа Вашинґтона, якби його попав був Ленін, чи Сталін, чи Хрущов, чи Шелепін — то напевно згинув би від убивчих куль комуністичних опричників. Ідейна спадщина його живе в дусі Американського Конґресу, у щорічному вшануванні його в нашу річницю 22-го січня, живе у пам'ятній резолюції про поневолені нації, її голосить і голоситеме наш пам'ятник Тарасові Шевченкові, звертаючись до уярмленої України зі столиці З'єднаних Держав.

Наукове Товариство ім. Шевченка в ЗДА
ФІЛОЛОГІЧНА СЕКЦІЯ
НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ
відбудеться в суботу, 6-го лютого 1965 р. в год. 6-ій веч. в залі Українського Інституту Америки, 2 Схід 79-та вулиця в Ню Йорку

Програма:
1. Відкриття — д-р Лука Луців.
2. Проф. д-р В. Чапленко: доповідь н. т. „Національно-мовна політика більшовиків в УССР за т. зв. воєнного комунізму".

Вхід вільний! Дирекція Філологічної Секції НТШ

ЦІЛЬ І ЗАВДАННЯ МІСІЙ

Другий Ватиканський Екуменічний Собор поставив собі за ціль такі основні і безпосередні завдання: поширення Христової віри, утвердження обрядів поодиноких Церков, скріплення церковної дисципліни. Ці три принципові завдання входять в місійну ділянку праці й тому, згідно з цими постановами вірні церкви мають доложити всіх зусиль до їх реалізації.

Завданням місії являється духовий ріст кожного вірного, що бажає відновити не тільки власне релігійне життя, але й нашої Церкви. Іншими словами згідно з порученням Вселенського Собору має наступити літургійна обнова, що має сприяти не тільки обнові духовного життя всіх вірних, але і сприяти всьому, що може спрчинитися до з'єднання всіх віруючих у Христа. Отже: поширення місійної праці серед всіх віруючих в Христа через найширшу участь у літургійних відправах.

Наша Церква поза межами Рідних Земель, через своє положення і розсіяність по різних континентах, взяла на себе відповідальне завдання місійної праці й виконує його жертвенно та гідно. Тепер, після другої світової війни, коли поважна маса наших людей знайшла прибіжище у вільних країнах поза океаном, наступив помітний ріст нашого релігійного життя що проявився в створенні нових парохій та в кращому обслуговуванні наших вірних.

Щоб доцільно зорганізувати релігійне життя наших вірних, Українські Владики Вселенського Собору винесли рішення, щоб спільним зусиллям створити один місійний фонд, з метою допомоги нашим церквам і парохіям у цих країнах, де вони тільки, з приходом наших вірних, почали організуватися. Знаємо, що існують інші релігійні станиці поза залізною заслоною, як в Юґославії, Чехословаччині, Польщі, для яких наша допомога без сумніву найбільше можлива й конечна. Деякі нові, створені Дієцезії, як у Бразилії, Арґентині, Франції, Німеччині та Австралії почали надзвичайно гарно розвиватися, одначе не всилі подолати великі видатки у зв'язку з організацією та обслугованням вірних. Тому потреба створити такий місійний фонд показалася розумною і конечною. Остало тільки питання за нами, тими вірними, які опинилися на найщасливішому і найбезпечнішому континенті. Тут ми застали вже зорганізовані парохії, тут ми побачили гарні церкви, тут ми включилися у вир культурно-релігійного життя, будучи свято переконані, що єдино наша Церква захистить нас проти денаціоналізації. Тут й ми розвиваємо наші установи, що працюють для нас і наших дітей, тут ми щасливі, що вільними устами можемо прославляти Всевишнього.

Чи треба нам чванитись, що цей ріст іде завдяки нашій щедрій жертвенності, такій притаманній українській психіці й вдачі? Ніхто не збирається переконувати нас у виповнюванні наших повинностей супроти Церкви, йде тільки, щоб ці зусилля, які дотепер реалізувалися дорывочно і у певних обставинах, сконцентрувати на майбутнє у запланованому заході, який дав би солідну й достатню базу для виконування всієї місійної роботи серед наших вірних, що живуть по всіх усюдах.

Стемфордська Дієцезія вступила в новий етап придбання потрібних фондів, проголосивши підписку на Дієцезальний Харитативний Фонд. На місце всяких місячних збірок у церкві, заплановано одну збірку, як підписку -офіру на всі дієцезальні потреби. Поважна сума впливів із цієї підписки буде призначена на створення Загального Місійного Фонду, що використається для наших парохій там, де цього вимагатиме потреба. Кождий з нас буде мати нагоду взяти безпосередню участь у створенні цього фонду, принимаючи радо участь у проголошеній кампанії. Нехай буде це справою чести, кожного нашого вірного Стемфордської Дієцезії, щоб і на цей раз ми мали успіх!

о. Ст. Хр.

ПІСНІ І ТАНЦІ УКРАЇНИ В БРУКЛИНІ, Н. Й.

Мешканці Метрополітальної Округи Ню Йорку будуть мати нагоду побувати на імпозантній імпрезі в неділю 14 лютого о год. 2 по пол. в залі Бруклин Акедимі оф Мюзік, де УККА влаштовує імпрезу „Пісні і танці України". Участь беруть крім симфонічної оркестри дві мистецькі одиниці, що блискучим виконанням програми Українського Дня на Світовій Виставці минулого літа викликали небувалий ентузіязм 8.000 глядачів. Це хор „Думка", що його знають і цінять не тільки в Ню Йорку, але далеко поза його межами під диригентурою Івана Задорожного з участю улюбленого молодого співака соліста Андрія Добрянського і об'єднані танцюристи Метрополітальної Округи. В склад цієї останної групи, що працює під проводом відомого хореографа і балетмайстра Вадима Сулими входять танцюристи гуртків:

Картерет — провідник К. Симчик, Гемсте — пров. Н. Осипенко, Пласт Ню Йорк — пров. О. Качмарська, Пласт Гемстед — пров. Р. Петріна, СУМА Бруклин — пров. О. Галатин, СУМА Ню Йорк — пров. О. Ґенза, „Українські Танцюристи" з Ню Йорку — пров. В. Бакад „Українські Танцюристи" з Асторії — пров. Е. Оприско, „Українські Танцюристи з Бруклину — пров. Р. Петріна, „Товариство Українських Танцюристів" з Ню Йорку — пров. І. Флис і Є. Вуйцік.

„Нові танці України" — пров. Т. Карпюк.

Солісткою в балетних точках виступить перший раз в Ню Йорку балерина театру в Де Ля Плята — Марія Минаїв-Тензер.

Декорації проєкту і виконання пані Стусик і Томи Шенка, світляними ефектами відає Володимир Змій. Строї танцюристів приготовляє пані Ольга Качмарська, сценарій вистави пера Леоніда Полтави, а оркестрації до деяких творів написав проф. А. Берник. Програму вестиме Оля Кириченко-Шуган.

Догідна пора, початок вистави о год. 2-ій по пол., дає змогу усім, навіть із далеких околиць прибути на цю небуденну імпрезу та взяти зі собою теж своїх дітей. Заля Бруклин Акедимі оф Мюзік находиться в дуже вигідному місці. З Менгетену та з усіх дільниць Метрополії можна доїхати підземкою, не пересідаючи, протягом 15-20 хвилин під саму залю. В оголошеннях і летючках подано докладно, як їхати.

Летючка оформлена мистцем Борисом Пачовським робить корисне враження і дає запоруку, що цілість буде на найвищому в наших обставинах рівні.

Сподіємось, що простора (2.200 місць) заля помістить усіх, що бажають побачити цю імпрезу.

М. П.

Загальне доповнення

Щоб не забирати багато часу й місця „спростуваннями", я дозволю собі на загальне, одноразове доповнення, чи виправлення місць у моїх дописах до „Свободи" в р. 1964 — без уваги на те, чи в даних випадках справа з друкарським, редакційним, чи авторським „чортиком".

В кореспонденції з Клівленду, п. н.: „Імпреза гідна великої річниці" (ч. 77, з 23 березня) — в описі спалення морґеджу пропущено половину речення. Відповідне місце має звучати: „Було врочисто і зворушливо, як на естраді місцева пластова верхівка, під почесним головуванням співглавої пані Мриц, запалила довжну грамоту. На вид цього малого вогника душі учасників грів великий вогонь віри у власні сили" . . . і т. д. В веселій частині програми треба додати дует скрипальок Галини Стрілець — Катрусі Шолудько.

В репортажі з пластового табору на „Новому Соколі", п. н.: „Ще живе стрілецька слава" (середина серпня 1964 року) — назвище господарського референта таборів має звучати: інж. Богдан Пашківський.

В статті: „Свої діти мов чужії" (ч. 181, з 26 вересня 64) я говорю про небезпеку наростання психологічних „бомів", тобто, життєвих калік-неробів (а не „болів", як було надруковано). Названа стаття є моїм стовідсотковим продуктом. Звідки під статтею взявся підпис п. І. Білинського (з яким я незнайомий) — це секрет, який направду чортик може знати" О. Гайський

З ПОЖОВКЛИХ ЛИСТКІВ

Що писала „Свобода" 50 років тому

19 січня 1915 року

„В РОСІЇ: АРЕШТУВАННЯ ПРОФЕСОРА ГРУШЕВСЬКОГО В КИЄВІ"

„Софія, столиця Болгарії (через Амстердам і Лондон). — Звісного українського провідника, професора історії у львівськім університеті, російського підданого, професора Михайла Грушевського арештували російські власті в Києві перед Новим Роком, в день, коли він вернувся до Києва з наукової подорожі по Італії . . . Російський уряд все відносився ворожо до професора Грушевського, хоч закинути йому не міг нічого окрім того, що був гарячим українським патріотом, та що свої твори писав переважно по-українськи (дещо і по-московськи). Одначе годі було його переслідувати або арештувати, бо була би станула в його обороні Австрія, а навіть московські учені. Аж тепер російський уряд скористав з нагоди і під час війни арештував нашого славного земляка так само, як і других українських патріотів на російській Україні".

„ПО РЕОРГАНІЗАЦІЇ СОЮЗА"

„Ухвалена на послідній конвенції реформа нашої організації увійшла в життя з днем 1 січня б. р. Се, чого одні члени бажали, а проти чого другі члени протестували, сталося вже доверішеним фактом і з тим фактом кождий з нас мусить остаточно погодитися . . . Деякі люди невдоволені з того, що наша організація змінила свою назву. Коли нарікання щодо зміни назви Союза чуємо з уст людей неосвідомлених національно, то се ще до певної міри дасться витолкувати; коли ж одначе проти зміни назви протестують одиниці, які уходять за свідомих українців, а навіть такі „заступники" нашого народу, котрі на конвенції голосували за зміною, то сього вже оправдати не можна і така „національна робота" заносить або хлопоманством, або кирилеєю або просто хрунівством! Хто властиво перевів зміну назви нашого Союза на конвенції? Чи се справді зробили головні урядники або делеґати? Ми маємо враження, що та зміна доконалася на бажання загалу членів. Конвенція не поступила в тім випадку самовільно (як дехто думає), але пішла, можна сказати, сліпо за голосом народа. Вистане переглянути або хоч пригадати собі велике число передконвенційних проєктів, друкованих свого часу у „Свободі". Майже кождий проєктодавець клав „у главі угла" свого проєкту недвозначне жадання: змінити назву Союза з малоруської на українську!" . . .

„ЩО ПИШУТЬ ПРО КАЛЕНДАР У.Н.СОЮЗА НА 1915-ТИЙ РІК?"

„Сим складаю сердечну подяку У.Н.Союзові і його Урядникам за отриманий мною календар У.Н.Союза за 1915-ий рік. Сей календар остане на пам'ятку на ціле моє життя в честь 20-літнього ювілею У.Н.Союза. Хто з американських українців не мав доси нагоди набути так варгісної книжки, повинен якнайскорше постаратись, щоби прийти в посідання сеї книжки! Календар не дорогий, але зате, Поважані Панове, знайдете вартість у змісті сего календаря. По перечитанню переконаєтесь, що мої слова правдиві і певно не пожалуєте того маленького видатку. — Іван Рибак, секретар Відділу 64 У.Н.С. в Лонг Айленд Сити, Н. Й."

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ" І ЇЇ ВИДАНЬ

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми:

СПИСОК ч. 7.

Д-р М. Кузьмович, Бабильон	$10.00	М. Пиц, Дітройт	2.00
І. Смолій, Вашингтон	6.25	А. Фединський, Клівленд	2.00
І. Гулей, Бруклин	5.00	Д. Ліпинський, Клівленд	1.75
М. Серняк, Шикаго	5.00	В. Сікора, Клівленд	1.00
О. Б. Мацькевич, Бронкс	5.00	О. Юр, Філя.	1.00
Д-р Б. Шебунчак, Блюмфілд	5.00	І. Клок, Линден	1.00
Е. Храплива, Ню Йорк	4.00	А. Зейло, Балтімор	1.00
Р. І. Кукурба, Фармінгтон	4.00	П. Галичин, Дітройт	1.00
М. Коць, Джерзі Сити	3.00	М. Галан, Шикаго	1.00
Т. Онуфрик, Лонг Айленд	3.00	І. Хоминець, Лискіспорт	1.00
Н. Бардаш, Елкінс Парк	3.00	В. Жуковець, Юніон Сити	1.00
М. Гречило, Мілвокі	3.00	П. Міхалечко, Окснард	1.00
Д. Колтик, Міннеаполіс	3.00	Е. Тутко, Йонкерс	1.00
Д-р В. Іванович, Ліма	3.00	М. Хитра, Елизабет	1.00
В. Дітковський, Джаксон	3.00	І. Сеник, Шикаго	1.00
П. Соломко, Шикаго	3.00	С. Зілінка, Шикаго	1.00
Д-р Е. Лебедович, Лапір	3.00	П. Шмаґала, Істон	1.00
О. Барник, Олифант	3.00	В. П. Рид, Дітройт	1.00
О. Стефанишин, Бруклин	3.00	Т. Шкільний, Де Вітт	1.00
М. Яремко, Ріджвуд	3.00	Ю. Чайка, Бетлегем	1.00
І. Просимців, Перт Амбой	3.00	В. Шпирка, Ірвінгтон	1.00
С. Жила, Індіянаполіс	3.00	П. Галіців, Шикаго	1.00
І. Грицишин, Шикаго	3.00	Г. Тесленко, Трентон	1.00
С. Коривчак, Стемфорд	3.00	І. Дзіндзюра, Філя.	1.00
Амер. Укр. Клюб, Йонкерс	3.00	А. Клименко, Рочестер	1.00
Л. Ленчук, Елмгорст	2.00	Р. Пристай, Рочестер	1.00
М. Потужний, Бікон	2.00	В. Шеремета, Ірвінгтон	1.00
М. Калакура, Нюарк	2.00	В. Герич, Лонг Біч	1.00
В. Пинюк, Аллентавн	2.00	Т. Волощук, Джанставн	1.00
В. Богонович, Дітройт	2.00	Н. Н., Честер	1.00
Д-р І. Дутко, Дітройт	2.00	А. Кульчицький, Гобокен	1.00
Н. Мерена, Джанзон Сити	2.00	С. Грабар, Перт Амбой	1.00
Проф. В. Загайкевич, Кренфорд	2.00	В. Мудзий, Лонг Айланд	1.00
С. Кобилецький, Рочестер	2.00	П. Хіченяк, Клівленд	1.00
о. П. Туринський, Сан Дієго	2.00	Н. Петрик, Філя.	1.00
Г. Косик, Феніція	2.00	П. Ходоровський, Вунсакет	1.00
В. Черній, Торонто	2.00	С. Сакман, Квінс	1.00
В. Щостак, Ню Йорк	2.00	О. Лесюк, Льорейн	1.00
М. Береза, Ню Йорк	2.00	О. Гонтарський, Ст. Кетрінс	1.00
В. Мацдзюк, Ню Йорк	2.00	І. Стриховський, Меррик	1.00
О. Штогрин, Філя.	2.00	В. Волянський, Честер	1.00
А. Бернадин, Джолієт	2.00	Н. Белос, Клівленд	1.00
І. Гассан, Ютен	2.00	Д. Стефанюк, Бофало	1.00
К. Наконечний, Плейнфілд	2.00	В. Мандзій, Йонкерс	1.00
		М. Якубовський, Ню Йорк	1.00
		П. Каденко, Стілтон	1.00
		Д. Степаненко, Ірвінгтон	.50

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
бл. п. Максима Іванів
б. Головного Команданта „Чорноморської Січі"
відправиться
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
в церкві св. ЮРА в НЮ ЙОРКУ
в неділю, 7-го лютого 1965 року
о год. 10-ій ранку
на яку запрошує
ДРУЗІВ і ЗНАЙОМИХ ПОКІЙНОГО —
РОДИНА

Замість квітів на свіжу могилу
д-ра ЯРОСЛАВА ХМІЛЕВСЬКОГО
15 дол. на НТШ і 15 дол. на УВАН в Ню Йорку
зложили:
проф. Б. ЗАГАЙКЕВИЧ
сини: ВОЛОДИМИР і ОРЕСТ
Олена і Едвард МЕЛЬНИЧУК
Христина і Орест ПАПЛАВСЬКІ

МИКОЛА ЛІВИЦЬКИЙ
Голова Виконавчого Органу
Української Національної Ради.

ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНСЬКОЇ ВИЗВОЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ

(12)

На кожну важливу подію в Україні, в країнах комуністичного бльоку або на міжнародному форумі ми реагуємо — меморандумами, заявами, відозвами, радіопромовами, пресконференціями тощо. Немає важливішої держави в західньому світі, де б не зложено меморандуму з інформацією про Україну і з нашими національно-державними, самостійницькими вимогами. Про багато справ ми не можемо оголошувати в пресі, як, наприклад, не подаються тексти деяких меморандумів. Не подаються також здебільшого прізвищ чужинецьких політичних діячів, з якими доводиться зустрічатися тим чи тим представникам Державного Центру. Бож в умовах, коли більшість західніх держав утримує дипломатичні зносини з Совєтським Союзом, такі справи мусять, зрозуміла річ, бути довірочними. Та про нашу працю знають і в Україні, і на міжнародному форумі.

Всупереч різним іншим поглядам, наші представники в різних країнах твердять, що далеко легше виконувати українську інформаційну працю серед чужинців, виступаючи не від якоїсь поодинокої української політичної організації, а саме від українського Державного Центру, від українського екзильного уряду. Такий погляд зовсім недавно висловлював, між іншим, голова Представництва ВО УНРади на Арґентину й деякі інші країни Латинської Америки, п. Мушинський, який є членом ОУН (під головуванням бл. п. полк. Мельника).

Звичайно, треба розуміти, що український екзильний уряд не може бути офіційно визнаний урядами західніх держав, які утримують дипломатичні зносини з Совєтським Союзом. Тому йдеться тут тільки про фактичні контакти з політичними, а тим більше урядовими колами держав Заходу. Але сама фірма екзильного уряду з'ясовує чужинцям відразу, чого ми, українці, прагнемо: оскільки в нас є екзильний уряд, то це значить, що ми добиваємося не лише якихось полегш, але — відновлення української самостійної держави.

Я мушу признати, що, на жаль, органи Державного Центру діють недостатньо, вони мусіли б виконувати далеко ширшу працю. Перебуваючи, для прикладу, у Вашинґтоні в липні і в грудні 1964 року, я кожного разу складав там меморандуми відповідним американським чинникам. Недавно ми почали видавати Бюлетень англійською мовою для інформування урядових і політичних кіл Заходу про стан в Україні та про визвольні українські проблеми. Це тільки останні невеличкі приклади нашої праці. Але, разом із іншою працею, цього, повторюю, мало.

Особливо в нинішній складній ситуації є багато завдань, яких органи Державного Центру не в стані виконати. Та це не залежить від нас, бо для нашої праці ми не маємо достатніх засобів. Я можу ствердити, що за ввесь час свого існування Українська Національна Рада не одержувала ніяких субсидій від яких би то не було чужих джерел. І це може добре так, бо для незалежної української політики потрібні власні українські фонди. Отже, Державний Центр виконує свою працю на пожертви, які одержує від українців, що перебувають у різних країнах західнього світу. Ми дуже вдячні цим патріотичним жертводавцям, але, на жаль, за ці фонди ми не можемо розгорнути такої діяльности, як потрібно, бо вони дуже невеликі.

І все таки навіть така недостатня праця, але, властне, під фірмою Державного Центру УНР, українського екзильного уряду, конче потрібна для української визвольної справи. Саме в цій несприятливій ситуації нам потрібне існування і дія екзильного уряду, як спадкоємця леґального Уряду Української Народної Республіки, останньої форми справжньої демократичної і суверенної української держави, яка існувала на українській території і яка не втрималася, але не з волі українського народу, а внаслідок чужоземної аґресії й окупації території України. Існування і дія цього уряду свідчить перед усім світом, що ми не відмовилися від українських національно-державних постулятів.

Понад 40 років тому, ще за життя Головного Отамана Петлюри, коли Уряд Української Народної Республіки внаслідок ворожої окупації України мусів вийти на чужину, провадилися дискусії на тему, чи варто затримати цей уряд надалі, щоб він продовжував свою діяльність уже як екзильний уряд. І тоді чулися голоси, що може ліпше зліквідувати уряд, а на його місце створити якийсь еміґраційний комітет, раду чи об'єднання. Однак, переміг погляд, що треба затримати саме уряд для підкреслення державницьких форм нашої визвольної боротьби і державного стану української нації.

Можна припустити, що якби понад сорок років тому наш екзильний уряд був зліквідований, то, може, ми б і могли сьогодні без нього якось обійтися. Але якщо ми його затримали до цього часу, то його ліквідація саме тепер, у тяжкій ситуації, могла б викликати враження і серед чужинецького світу, і серед українського народу на Батьківщині, нібй ми скапітулювали перед політикою коекзистенції Заходу та перед „реальною" (але ворогом накинутою) дійсністю в Україні і відмовилися від державно-самостійницьких наших вимог, задовольняючись лише якимись полегшами. Існування цього уряду потрібне нам для того, щоб:

а. Заманіфестувати перед чужинецьким світом, що ми далі безкомпромісово ставимо вимогу відновлення нашої самостійної держави і справжнього демократичного ладу в ній, як то було за Української Народної Республіки, в роках 1917-20, і не погодимося на приналежність України до Совєтського Союзу чи якої б то не було іншої форми російської імперії.

б. Щоб дати певність українському народові на Батьківщині, що ми тут, у вільному світі, непохитно виконуємо ролю речників його прагнень мати свою народоправну і незалежну державу.

в. Щоб постійно тривожити Москву і давати арґументи тим українцям, які на Батьківщині стараються вирвати щось для української національної справи від окупаційного режиму. Бож можемо припустити, що існування українського екзильного уряду змушує Москву давати більше прав, більше свободи рухів навіть отому урядові УССР, щоб довести, що це він, оцей узурпаторський уряд, а не екзильний уряд, є справжнім урядом нібй суверенної України.

Доки ми не досягнемо відновлення справжньої самостійної і соборної, народоправної української держави і доки в Україні буде залишатися хоч тінь Москви — доти мусимо продовжувати нашу безкомпромісову боротьбу і доти, як символ цієї безкомпромісової боротьби, мусить діяти Державний Центр Української Народної Республіки, український екзильний уряд.

Підсумовуючи, хочу ствердити таке: Міжнародня ситуація для нас, у цей момент, справді несприятлива. Над нашою Батьківщиною, Україною, нависли чорні хмари. Але становище не безнадійне. Події розвиваються далі. Українська національна справа росте — росте і в світі, і серед власного народу. Наша справа — хай для декого навіть несподівано — може раптово „виникнути", раптово стати дуже актуальною і важливою на тлі світових подій. Відійшов Хрущов, бо не міг перебороти труднощів, які ведуть режим та імперію до неминучого упадку. Чи зможуть їх перебороти його нинішні наступники?...

Недавно ми були свідками, як Шевченко, висловлюючись фіґурально, здобув два протилежні полюси: Вашинґтон і Москву. Неминуче прийде день, коли він здобуде і Київ! Будьмо ж мужні, діяльні, непохитні і витривалі в цей справді тяжкий для нас час і не забуваймо про справу визволення України! До цього я закликаю всіх українців від імени Державного Центру Української Народної Республіки в екзилі.

(Кінець)

Київ-Москва — найбільша проблема

В дні 29 грудня 1964 року прибув до Сан Франсіска голова Центральної Управи АБН п. Ярослав Стецько. Це перша зустріч нашого громадянства з чільним представником українського визвольного руху. Наша громада нечисленна і не є притягаючим осередком. Тому приїзд пана Стецька викликав велике зацікавлення, прибули люди різних політичних переконань, з віддалі 80 миль біля Сан Франсіска. Доповідь відбулась в церковній залі української католицької церкви. При вході на залю гостя привітали малий Івась Кісь віршиком, а Христина Блищак вручила китицю рож. Відтак достойний гість доповідав на тему універсальних українських правд, яких носієм є Київ, проти імперіялістичних ідей Москви.

Доповідач покористовувався двома географічними назвами, як символ двох противних ідейних світів, що не тільки зударяються на терені України, але й на міжнародному форумі. Київ символізує ідею вільних націй, свободу людини з правом вияву і розвитку всіх її природних дарів та побудови національного і особистого життя на християнських засадах. Москва нехтує ідею нації, перетворює людську істоту в раба комуністичної доктрини і її знаряддя і нищить основні закони християнської науки, пропаґуючи безбожництво. Маючи до цього великі технічні засоби і людський потенціял, на терені своєї імперії вона намагається силою знищити відвічні українські правди та змусити наш нарід поклонитися безбожницьким ідеалам. Цей двобій двох ідейних противних світів вже іде століттями, однак Москві не вдалося знищити української духовости і перетворити наш нарід в раба.

Ідеї Києва вже не тільки є українськими правдами, вони стають універсальними. Захід в обороні їх не тільки протиставиться духово, але і ставить збройний спротив. Тому Москва, усвідомлюючи собі, яку небезпеку і загрозу для російської імперії представляє собою Україна, пішла на так звану „коекзистенцію" зі Заходом.

Дорогою цієї нової політичної форми вона хоче відвернути увагу Заходу від своїх внутрішніх національно-політичних ускладнень...

Друга форма коекзистенції для українського споживача, чи це на рідних землях, чи на еміґрації існує у формі Української Радянської Соціялістичної Республіки. Перша — має на увазі притупити чуйність Заходу до внутрішньої політики Москви, друга — відвернути увагу українського народу від його політичної недолі. Мовляв, пощо воювати за Україну, коли ви вже її маєте? Тому впроваджено певний ліберальний курс, який за словами московських вождів по якомусь часі стане „демократичним", а відтак тривалим... У зв'язку з тим наш нарід зазнає деякі полегші, яких не відчував за тиранії Сталіна, тому і маємо „культурний обмін" між братами з України та нашою самостійницькою еміґрацією.

Однак ця дальша облуда Москви має на цілі лише спаралізувати протимосковські дії нашої еміґрації. Бож чи можна говорити дійсно про співпрацю на українському відтинку тоді, коли то з одної сторони Москва ліквідує провідників визвольного руху, С. Бандеру, Л. Ребета, заповнює тюрми і Сибір українською молоддю, русифікує шкільництво, а з другої сторони — приманює політикою коекзистенції, висилаючи нібито українських культурних діячів на розмови з нашою еміґрацією?

Оці „культурні діячі" це ніщо інше, як аґенти червоної Москви, і їх треба так трактувати.

Доповідач пригадав кілька історичних фактів, на доказ нової підступної, східної політики Москви. Після Мазепи, Петро заграв подібну ролю, як тепер грають совєтські вожді, надав деякі вольности народові, але заразом пірвав зі Заходу Войнаровського і Герцика. В часі українізації відновлено церкву, надано землі, а відтак, що сталося? — мордування, висилання, яких ми всі були свідками.

Тим самим УССР і її т. зв. український уряд не є політичною формою української держави, а фактично Україна є з московською аґентурою, і в економічній і духовій неволі Москви.

Тому наша еміґрація не сміє вести ніяких розмов з культурними емісарами, бо це рівнозначне, що дискутувати з московською аґентурою, й до ніякого порозуміння не може дійти. Українська еміґрація поза залізною заслоною є великим, сильним авангардом-носієм ідеї визволення України. Вона зактивізувала і відродила духово Захід у боротьбі з антихристом-Москвою. Тойнбі, один з найкращих сучасних англійських істориків, у зв'язку з великим напливом еміґрації з повоєнної СССР, заявив, що цей великий ісход народів буде дріжджами, що причиниться до відродження Заходу і в результаті принесе визволення народів і перемогу над Москвою. Ідеї свободи і незалежности окремих народів у протиставленні до універсальної, єдиної комуністичної держави світу — мають здоровий відгук в умах уже деяких провідних мужів Европи. І так ген. де Ґоль, до якого доповідач має великі застереження щодо його поодиноких політичних потягнень, поставив ідеал побудови Европи на засаді націй-батьківщин. Так само колишній кандидат на президента Америки, Б. Ґолдвотер, заявив, що т. зв. екстремізм у боротьбі за свободу не є гріхом. Його друга заява, що поміркованість у збереженні справедливости не є теж чеснотою, ясно вказує, що правди, за які боровся і бореться український нарід, стають сьогодні універсальними правдами Заходу в боротьбі духа проти матерії. Немає сумніву, що цей двобій двох правд доведе до війни. Лишень слабодухи, які втратили віру в Бога та в перемогу цих відвічних правд, лишень політики-емпірики, що рахують скількість своїх виборців — бояться атомової війни, то ніколи політики хрестоносці, яких дії осяяні Божеським ідеалом і глибокою любов'ю до своїх батьківщин. Хоч як чорно змальовують деякі наслідки атомової війни, однак в дійсності вона не є така страшна. Чи ліпше бути червоним і жити, чим мертвим? Чи краще бути живучим ослом, чим згинути левом? Ці питання були есенцією його становища відносно атомової війни. Хоч ми не маємо технічної атомової бомби, то, однак нашою справжньою атомовою бомбою є правда України, що стане основою побудови нового ладу.

Одною з немаловажних проблем всієї української спільноти є наша молодь поза межами рідних земель. Вона в далеко більшій мірі є виставлена на небезпеки денаціоналізації і зла матеріялістичного світу, чим була молодь нашої ґенерації. Вона позбавлена рідного ґрунту, з якого черпала національну наснагу і будувала національне „я"; вона під впливом щоденних телевізійних передач...

Національне підґрунтя треба замінити родиною. Плекання національних традицій в молоді збереже її при нашій спільноті. Рідна українськомовна Церква стане забороллом її денаціоналізації. Її очі треба спрямувати на Київ.

Це може для декого видається неймовірним. Ні, чи американський комунізм добачує свою столицю у Вашинґтоні? Чи німецький у Берліні? Ні, вони всі духово пов'язані з Москвою і звідтам черпають свою силу в боротьбі з противником. Київ повинен бути центром всього нашого єства. Він є символом і носієм українських правд, він є передумовою нашої перемоги.

Читаючи повісті деяких сов. письменників, ми завважуємо, що в них є яскравий зворот до нашого минулого, глибокий міт рідної землі, незглибима пошана до культу могил, а надівсе любов до Княжого Києва. Київ проти безбожницької Москви — це стає бойовим гаслом наших днів по всій Україні, леґенда вільного Києва оживає то тут, то там і веде нас на шлях перемоги над Москвою!

Я. Блищак

РОМАН РУДНИЦЬКИЙ

(З приводу концерту в Дітройті)

Після досить довгої перерви наша громада знову мала нагоду слухати пяніста Романа Рудницького в його власному речиталі, що відбувся в неділю 29 листопада 1964 у залі Інституту Мистецтв. Нам мимоволі пригадувалася з перед кількох років хлопяча постать при фортепіяні, і порівнання само напрошувалося. Крім росту технічних вмілостей, ми тепер відразу відчули в молодого мистця більше внутрішньої участи у виконанні й інтерпретації творів, більше його власної думки і глибини вислову. Виявом його мистецької особовости є й вибір виконуваних творів.

Програма речиталю вимоглива для пяніста, не кажучи, що вона, можливо аж надто вимоглива для слухачів. Започаткувала її Соната опус 78 Бетговена, яка була гарним і зрівноваженим уведенням у царство музики. Після неї слідували три циклічні твори новітньої музики. Перший з них Соната оп. 10 Антона Рудницького. Цей твір був написаний 1931 р. в Києві, а 1937 був нагороджений першою премією на міжнародному композиторському конкурсі у Варшаві. Це склалося було досить незвичайно, коли зважити, що соната побудована на темах стрілецьких пісень, між ними й на мелодії пісні „Ой, та зажурились Стрільці Січовії, як Збруч річку проходили". Соната Самюеля Барбера написана 1948 р., один з найзамітніших фортепіянових творів в американській музиці, хоч і був написаний композитором, що зачинав свою музичну кар'єру як органіст і співак.

Друга половина вечора зачалася виконанням тричастинної сюїти Равеля „Цар Ґаспар". Це твір з типовою для французької музики тонкістю музики і рисунку. На закінчення пяніст виконав Шосту Угорську Рапсодію Ліста. У товаристві попередньо виконаних творів її музика звучала досить поверховно, — не глибоко.

У виконанні цієї програми Роман Рудницький показав передусім велику певність і точність удару. Він дбайливий не тільки за окремі більше яскраві моменти, але за твір як одне органічне ціле.

В орудуванні технічними засобами в нього видна легкість і спонтанність. Здається, долоні пяніста повні готових акордів, які він розсипає по клавіятурі, не зважаючи на їх, цих акордів, трудність і без уваги на скорість темпа.

У парі з силою і розмахом є в його грі вмілість добувати з фортепіяну тонкі кольористичні відтіні (Равель). Тон пяніста буває і співучий і глибокий, велика шкода тільки, що вибрана програма мала надто мало місць чисто співних, мелодійних. Засвоєння ідіому новітньої музики, і то не крайно експериментального, а радше поміркованого напряму, одна з цінних рис пяніста. Йому напевно співзвучна була б своїм музичним мисленням творчість наймолодшої ґенерації українських композиторів, „п'яти" і „шестидесятників". Почути ці твори в його виконанні — було б незвичайно цікаво.

Організацією концерту займався тутешній відділ Українського Музичного Інституту.

Про це варто згадати, бо власне, дякуючи Інститутові, і то однаково його управі і вчителям, як і членам батьківського комітету вже кілька років підряд відбуваються тут виступи наших мистців виконавців.

Відбуваються й такі, здавалося б, з організаційного боку ризиковні імпрези, як повні вечори фортепіянової, чи скрипкової музики. Власне при нагоді цих концертів показалося, що наша громада живе не хлібом єдиним і не самими академіями, і що їй потрібні стилево витримані і по мистецьки виконані імпрези. На останньому концерті дітройтська громада підтвердила це своєю численною участю і дуже теплим сприйняттям виступу нашого пяніста.

Василь Витвицький

Український Літературно-Мистецький Клюб, Ню Йорк

● З Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку повідомляють, що в найближчу п'ятницю 8-го лютого ц. р. відбудеться, у зв'язку з мистецькою виставкою Миколи Кричевського вечір під назвою „Мистецька родина Кричевських та її вклад в українську культуру". Доповідати будуть мистці: Любомир Кузьма й Антін Малюца та Вадим Павловський. Доповіді будуть ілюстровані прозірками Вадима Павловського і Михайла Пежанського — по 29 кожного. Початок о год. 8-ій вечерм.

● Новим англійським лордом став Р. А. Батлер, колишній британський міністер внутрішніх і закордонних справ та двократний кандидат на прем'єра, який проте, хоч має ще тільки 62 роки, рішив виректись дальшої політичної кар'єри. Він прийняв від королеви титул лорда і стане президентом Трінітського коледжу в Кемприджі. Батлер був одним із лідерів Консервативної партії. За його мандат у палаті громад відбудуться доповняльні вибори.

Збори Відділів Українського Народного Союзу

СУБОТА, 6-го ЛЮТОГО 1965 р.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Річні загальні збори 346 Відд. „Львів" о год. 7-ій веч. зі звичайним порядком нарад (звітами і вибором нової Управи) в спортовій домівці УНДому. — Р. Чучкевич, секр.

Посмертні згадки

СОФІЯ ЯСІНСЬКА-ОНУФРАК, член Т-ва Укр. Амер. „Єдність" — 35 Відд. УНС в Шикаґо, померла по короткій але тяжкій недузі на 44 році свого трудолюбивого життя, відданого Богові і Родині, залишаючи в невимовнім смутку чоловіка Александра, 3 малі донечки Марію, Катерину і Ольгу. Народжена 1921 р. в Дорі, пов. Надвірна, Україна, де проминула її молодість, відтак злиденне скитальське життя в Німеччині, де й пізнала свого чоловіка, одружившись з ним, приїхала в Америку 1949 р. Перебувала спершу в стейті В. Вірджінія, відтак в Шикаґо, де вже в колі своєї рідні почувала себе щасливою і будувала будучність, однак невблагана смерть перервала все, що сталося 21-го січня 1965 р. Похоронні обряди відправив о. Нестор Феціца, парох укр. кат. церкви Неп. Зач. П. Д. М. Тлінні Останки б. п. Софії поховано на укр. кладовищі св. о. Николая в Шикаґо, при участи родини, приятелів та членів нашого Т-ва.

Вічна Їй Пам'ять!

Управа

ТАРЗАН, ч. 5380. Змагання на життя і смерть!

Король вказав пальцем на Тарзана. — Я оголошую змагання. Ви мусите змагатися з одним із моїх воїнів в різних показах сили. Згода?

Мавполюд здвигнув плечима. — Чому б ні? Якщо ми після моєї перемоги зможемо відійти...

— Саме так! — відповів Могутній. — Але коли ви програєте, ви всі сказані на смерть!